

VGR Analys 2026:11

Underlag till Fakta Västra Götaland 2026

Näringsliv och innovation

Näringsliv och innovation

Denna rapport är en av flera underlag till **Fakta Västra Götaland 2026** som har tagits fram av Avdelning samhällsanalys, Koncernstab regional utveckling, Västra Götalandsregionen.

Underlag som ingår i serien och deras respektive författare är:

Arbetsmarknad: Christian Lindell, Joacim Waara, Katarina Ahlin, Snöfrid Börjesson Herou,

Demografisk utveckling: Ragnar Dahlgren, Jonathan Gärtner

Ekonomi: Joacim Waara, Christian Lindell

Hälsa och välbefinnande: Jonathan Gärtner, Koen Braak

Kollektivtrafik och infrastruktur: Åsa Rydin Svenberg, Maria Larsson, Ragnar Dahlgren, Per Karlsson, Erik Brindbergs

Kultur och civila samhället: Koen Braak, Åsa Rydin Svenberg

Natur och miljö: Karin Althoff, Maria Larsson, Magnus Nilsson

Näringsliv och innovation: Katarina Ahlin, Monica Emanuelsson, Christian Lindell, Joacim Waara, Maria Larsson, Erik Brindbergs

Utbildning: Joacim Waara, Ragnar Dahlgren,

Miriam Lundsten har bidragit med kartmaterial till flera av rapporterna.

Samtliga rapporter går att hitta på vregion.se/faktavg

Kontaktuppgifter: samhallsanalys@vregion.se

Rapporter publicerade under mars 2026.

Ikoner på framsidan hämtade från: www.flaticon.com, icons created by cah nggunung

Innehållsförteckning

Inledning	3
I: Perspektiv på omvandling.....	4
Strukturcykler.....	4
Nuvarande omvandlingsfas.....	4
II: Sysselsättningsstruktur och specialisering.....	6
Sysselsättningsstrukturen i Västra Götaland	6
Sysselsättningen i tillverkningsindustrin och de tillverkningsnära avancerade tjänstesektorerna.....	7
Regional specialisering i Västra Götaland	10
Lönesummor per sektor i Västra Götaland	11
III: Innovation, forskning och samverkan i Västra Götaland	13
Mäta innovation	13
FoU i företag och offentlig sektor.....	16
Patent	18
Samverkan inom ramen för innovationssystemet	19
Forskningsfinansiering	21
III: Företagen i Västra Götaland.....	24
Företagens ålder.....	26
Nyföretagande	26
Företagens storlek.....	26
Största företagen i Västra Götaland och delregionerna	26
Jämställdhet i aktiebolagen	33
Utlandsägda bolag.....	33
Export och exportberoende.....	34
Sammanfattande diskussion	35

Tabellförteckning

<i>Tabell 1: Sysselsatta per bransch i Västra Götaland 2024 efter arbetsställets belägenhet, 20–64 år, samt förändring 2016–2024. (Tidsseriebrott 2019/2020 kan påverka förändringen och fördelning mellan branscher).</i>	6
<i>Tabell 2: Branscher i Västra Götaland med en specialiseringsgrad på minst 1,5, år 2022.</i>	10
<i>Tabell 3: Antal företag med egen FoU-verksamhet, utgifter för egen FoU samt FoU-personal efter storleksklass, 2023. Avser riket.</i>	17
<i>Tabell 4: Svenskt deltagande i EU:s ramprogram för forskning och innovation. Avser hela programperioden fram till och med 2024.</i>	22
<i>Tabell 5: De tio största företagen i Västra Götaland sett till anställda, årsarbeten 2024 (avrundade siffror).</i>	27
<i>Tabell 6: Tio största ägarländerna 2024, antal anställda (årsarbeten, avrundade värden)...</i>	33

Figurförteckning

<i>Figur 1: Sysselsättningen i bolag i Västra Götaland 2024 samt utvecklingen år 2016–2024. Branschkod (SNI) för arbetsställen.</i>	8
<i>Figur 2: Utveckling av lönesummor per sektor i Västra Götaland, första kvartalet 2004 till andra kvartalet 2025.</i>	12
<i>Figur 3: Karta över uppmätta regioner utifrån grad av innovation.</i>	14
<i>Figur 4: Economic Potential Index, 2024.</i>	15
<i>Figur 5: BAK Performance Index, 2024.</i>	16
<i>Figur 6: Totala utgifter (mnkr) för egen FoU-verksamhet efter region fördelat på företagssektorn och den offentliga sektorn 2023. Källa: FoU i Sverige, SCB.</i>	16
<i>Figur 7: Antal patentansökningar i Sverige 2024.</i>	18
<i>Figur 8: Karta över det regionala innovationssystemet.</i>	20
<i>Figur 9: Andel av näringslivet - aktiebolag respektive andra bolagsformer 2024.</i>	24
<i>Figur 10: Antal anställda (årsarbeten) i Västra Götaland år 2024 per branschaggregat och juridisk form. Branschaggregat med över 8 000 årsarbeten finns med i diagrammet.</i>	25
<i>Figur 11: De fem största arbetsställena (aktiebolag) i respektive delregion, årsarbeten 2024 (avrundade siffror).</i>	28
<i>Figur 12: Karta över största arbetsställen (aktiebolag) i Fyrbodal, årsarbeten 2024 (avrundade siffror).</i>	29
<i>Figur 13: Karta över största arbetsställen (aktiebolag) i Göteborgsregionen, årsarbeten 2024 (avrundade siffror).</i>	30
<i>Figur 14: Karta över största arbetsställen (aktiebolag) i Sjuhärad, årsarbeten 2024 (avrundade siffror).</i>	31
<i>Figur 15: Karta över största arbetsställen (aktiebolag) i Skaraborg, årsarbeten 2024 (avrundade siffror).</i>	32

Inledning

Svensk ekonomi genomgår för närvarande en genomgripande omvandling, som har betydande inverkan på såväl näringsliv som offentlig sektor. Omvandlingen påverkar allt från produktionsmetoder till utbud och efterfrågan på varor och tjänster. Denna typ av mer genomgripande förändring definieras normalt som en *strukturomvandling*, och är ett återkommande fenomen i öppna, konkurrensutsatta ekonomier.¹ Omvandlingen är inte ett unikt svenskt fenomen utan följer i betydande utsträckning internationella cykliska mönster. Det är dock viktigt att framhålla att den regionala ekonomins särart i delar genererar unika utvecklingstrender, då omvandlingens inverkan på enskilda branscher varierar. Vissa branscher kan följaktligen utsättas för ett påtagligt omvandlingstryck under strukturomvandlingen, medan andra branscher påverkas i mindre utsträckning. Det regionala näringslivets sammansättning, i form av dominerande branscher, påverkar därmed graden av inverkan som strukturomvandlingen får på den regionala ekonomin.

Syftet med denna rapport är dels att ge en nulägesbild av näringslivet i Västra Götaland, dels att fånga upp delar av ovan nämnda omvandling. Rapporten fokuserar däremot inte på förändring inom enskilda branscher eller implementering av ny teknik på detaljnivå. Det rör sig snarare om ett mer övergripande kunskapsunderlag som baseras på för ämnesområdet relevant forskning, befintliga kunskapsunderlag från den egna organisationen samt tillgänglig statistik. Tolkningsutrymmet i rapporten begränsas därmed av bland annat den tillgängliga statistikens kvalitet och de eventuella svagheter som finns i denna. Med detta sagt är tillgängliga material av så pass god kvalitet att de kan anses ge en rättvisande bild av utvecklingen inom näringslivet på en övergripande nivå.

Rapporten består av fyra huvuddelar och sätter alltså näringslivet i Västra Götaland i fokus. I den första delen problematiseras näringslivets omvandling med utgångspunkt i samhällsvetenskapliga teorier om strukturcykler. Teorierna har sitt ursprung i en samhällsvetenskaplig tradition där omvandling står i fokus och där historiska förlopp i delar kan förväntas upprepas. Det inledande teorikapitlet ger kontext till rapportens andra del, där förändrad sysselsättningsstruktur och regional specialisering kartläggs. Därefter följer i del tre ett avsnitt med fokus på innovation, vilket är en central del av den pågående strukturomvandlingen. Slutligen ges i rapportens fjärde och sista del en bild av näringslivet i Västra Götaland, med fokus på företagen i den aktuella geografien. Rapporten avslutas med en sammanfattande diskussion som ämnar binda samman de olika delarna.

¹ För en fördjupad genomgång av begreppet "strukturomvandling" se exempelvis Schön, L. (2013), *Tankar om cykler – Perspektiv på ekonomin, historien och framtiden*.

I: Perspektiv på omvandling

I föreliggande kapitel presenteras perspektiv på omvandling, förankrat i för ämnet relevant forskning och teoribildning. Det rör sig om en problematisering av cykliska förlopp i ekonomins utveckling samt en applicering av den strukturcykliska ansatsen på den nuvarande omvandlingen. Det finns anledning att se till den historiska utvecklingen och tidigare erfarenheter då vissa fenomen tenderar att upprepas, även om varje omställningsfas är unik sett till bland annat teknik, produktion och produkter. Den kumulativa förankringen är således värd att beakta i kartläggningar av förändringar inom näringslivet.

Strukturcykler

De ekonomiska aktiviteternas sammansättning inom privat sektor benämns normalt *näringslivsstruktur*. En struktur som är föränderlig över tid och påverkas av kontinuerliga förskjutningar mellan olika sektorer och branscher i ekonomin. Förskjutningarna definieras inom samhällsvetenskaplig forskning som strukturcykler, vilka sträcker sig över 40–50 år och inrymmer förloppet: *Strukturkris – Omvandlingsfas – Rationaliseringsfas – Strukturkris*.² Strukturkris innebär att den ekonomiska struktur som råder (kombinationen av bland annat organisation, teknik, produkter och marknader) utsätts för så pass hård konkurrens att det uppstår ett omvandlingstryck. En strukturkris följs därmed av en *omvandlingsfas* som varar i omkring 20–25 år. Under omvandlingsfasen är förnyelsen omfattande med storskaliga investeringar och spridning av nya produkter och nya tekniska system. Omvandlingsfasen övergår successivt i en *rationaliseringsfas* som pågår i 15–20 år och präglas av förhållandevis stabila förhållanden. Under rationaliseringsfasen växer världshandeln steg för steg, vilket medför att konkurrenstrycket successivt ökar. Detta får i sin tur till följd att rationaliseringarna intensifieras, vilket genererar såväl ökad arbetsproduktivitet som ekonomisk tillväxt. Slutligen nås dock tillväxttaket för den rådande ekonomiska strukturen och en ny strukturkris uppstår.³

Nuvarande omvandlingsfas

Vi befinner oss i skrivande stund i vad som enligt definitionerna i den strukturcykliska modellen ovan kan betecknas som en omvandlingsfas, vilken enligt den vetenskapliga litteraturen har pågått åtminstone sedan finanskrisen 2008–2009.⁴ Implementering av ny teknik är omfattande och har en betydande inverkan på såväl produktionens organisering som produktutbud och konsumtion. Digitaliseringen och användandet av AI är alltmer långtgående, med direkt inverkan på arbetets organisering, samtidigt som

² Den strukturcykliska utgångspunkten har sitt ursprung i en strukturcyklisk tradition inom den samhällsvetenskapliga forskningen, med företrädare som Joseph Schumpeter, Ingvar Svennilson, Erik Dahmén och Lennart Schön.

³ Schön, L. (2012) *En modern svensk ekonomisk historia: Tillväxt och omvandling under två sekel*.

⁴ Brynjolfsson, E. et al (2014), *The Second Machine Age – Work, Progress and Prosperity in a Time of Brilliant Technologies*; Schön, L. (2013), *Tankar om cykler – Perspektiv på ekonomin, historien och framtiden*.

fossila bränslen successivt ersätts av el inom såväl produktion som transport. Sverige, liksom övriga EU, arbetar intensivt för att omvandla näringslivet till ett mer hållbart produktionssystem. En hållbarhet som är beroende av allt från elektrifiering av transportsystem och produktionsapparat till förändrade konsumtionsmönster och investeringar i energisystem och cirkulära affärsmodeller. Det är dock viktigt att beakta att det kan dröja innan svensk ekonomi till fullo kan dra nytta av den nya tekniken och övergå i en rationaliseringsfas. Det finns nämligen en tröghet i ekonomin, vilket bland annat förklaras av att det är kostsamt att övergå från ett system till ett annat.⁵ Omställningen av energi- och produktionssystemen och den därtill relaterade utfasningen av fossila bränslen är ett tydligt exempel på denna tröghet. Det finns visserligen anledning att anta att svensk ekonomi på längre sikt kommer att dra nytta av nya tekniska framsteg och att steget från omvandlingsfasen till rationaliseringsfasen slutligen tas.⁶

Det finns anledning att inte ta för givet att den pågående strukturomvandlingen i alla delar kommer att generera förväntade effektivitetsvinster. Åtminstone på kort sikt. Just de kortsiktiga respektive långsiktiga perspektiven är viktigt att ha med sig då forskningen visar att vi tenderar att överskatta effekterna av ett större teknikskifte på kort sikt samtidigt som vi tenderar att underskatta effekterna av densamma på lång sikt (detta kallas normalt för Amaras lag efter den amerikanska forskaren Roy Amara).⁷ Den kortsiktiga överskattningen beror i huvudsak på att det tar tid att anpassa produktionsprocessen och därigenom till fullo dra nytta av den nya tekniken. Därmed kan eventuella produktivitetstillsvinster ge sig till känna först på längre sikt och det är i det läget som svensk ekonomi kan anses ha övergått i rationaliseringsfasen. Huruvida nuvarande omvandlingsfas är snabbt övergående och därigenom sticker ut i jämförelse med tidigare omvandlingsfaser får framtiden utvisa. Det är dock uppenbart att det finns vissa trögheter i systemet som talar för en utdragen process, vilket framgår tydligt i exemplet ovan gällande utfasningen av fossila bränslen.

⁵ För en problematisering av trögheten och spårbundenhet i de ekonomiska systemen, se bl.a. North, D. C. (1997), *Institutionerna, tillväxten och välståndet*.

⁶ Exempelvis framhåller Industrins ekonomiska råd i sin senaste rapport inför lönebildningen 2026 att produktivitetstillväxten har varit god inom delar av industrin de senaste åren. Se Industrins ekonomiska råd (2025), *Trumps tullar och industrins konkurrenskraft*.

⁷ Amaras lag har använts för att förklara de problem som föreligger kopplat till bl.a. nanoteknologi. Lagen lyder; "We tend to overestimate the effect of a technology in the short run and underestimate the effect in the long run."

II: Sysselsättningsstruktur och specialisering

Med utgångspunkt i ovan presenterade modeller för tolkning av omvandling och förnyelse avhandlas i föreliggande kapitel förändringar av sysselsättningsstrukturen och specialiseringen i Västra Götaland. Därtill avhandlas förändringen av lönesummor per sektor över tid. Detta är aspekter som kan förväntas fånga upp vissa delar av pågående omvandlingsfas, förmedlat via successiva förändringar. De cykliska förloppen i ekonomin har betydande inverkan på arbetsmarknadens efterfrågesida. För det första påverkas den samlade efterfrågan på arbetskraft av strukturkriserna och omvandlingsfaserna respektive rationaliseringsfaserna. Efterfrågetrycket på arbetsmarknaden varierar följaktligen beroende på var i strukturcykeln man befinner sig. För det andra förändras efterfrågan på arbetskraft när obsoleta (icke konkurrenskraftiga) näringar avvecklas och ger plats för mer konkurrenskraftiga verksamheter. Den kompetens som efterfrågas, eller *humankapital* för att använda akademisk terminologi, förändras sålunda som en följd av sektoriella och branschspecifika förskjutningar.

Sysselsättningsstrukturen i Västra Götaland

Den regionala näringslivsstrukturen är föränderlig över tid och det sker förskjutningar med tillväxt inom vissa branscher samtidigt som andra branscher tvingas till antingen förändring eller avveckling. Förändringen av näringslivsstrukturen har en direkt inverkan på sysselsättningsstrukturen, vilket avhandlas i detta avsnitt.

Sysselsättningsstrukturen i Västra Götaland påminner starkt om rikets, men med undantag av en större tillverkningsindustri i förstnämnda geografi. De största branscherna vad avser antalet sysselsatta är vård och omsorg; sociala tjänster, tillverkningsindustri, handel samt företagstjänster. Tillverkningsindustrin i Västra Götaland har minskat med 3 procent mellan 2016–2024, medan den ökat med 1,3 procent i riket under samma period.

Tabell 1: Sysselsatta per bransch i Västra Götaland 2024 efter arbetsställets belägenhet, 20–64 år, samt förändring 2016–2024. (Tidsseriebrott 2019/2020 kan påverka förändringen och fördelning mellan branscher).

Bransch	Sysselsatta 2024, VG		Förändring VG 2016–2024		Förändring riket 2016–2024	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
Jordbruk, skogsbruk och fiske	7 664	0,9%	-466	-5,7%	-2 735	-4,6%
Utvinning av mineral	466	0,1%	81	21,0%	1 862	21,7%
Tillverkning	109 311	13,2%	-3 339	-3,0%	6 801	1,3%
Försörjning av el, gas, värme och kyla	4 204	0,5%	570	15,7%	4 493	16,9%
Vattenförsörjning; avloppsrening, avfallshantering och sanering	4 883	0,6%	1 132	30,2%	6 419	30,6%
Byggverksamhet	57 767	7,0%	4 852	9,2%	24 730	7,7%

Handel; reparation av motorfordon och motorcyklar	100 803	12,1%	3 755	3,9%	9 469	1,7%
Transport och magasinering	38 900	4,7%	442	1,1%	507	0,2%
Hotell- och restaurangverksamhet	26 463	3,2%	1 771	7,2%	8 201	5,5%
Informations- och kommunikationsverksamhet	36 367	4,4%	8 708	31,5%	46 214	24,1%
Finans- och försäkringsverksamhet	10 504	1,3%	736	7,5%	18 179	20,0%
Fastighetsverksamhet	12 378	1,5%	268	2,2%	7 494	10,8%
Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik	65 521	7,9%	18 009	37,9%	73 046	27,1%
Uthyrning, fastighetsservice, resetjänster och andra stödtjänster	47 876	5,8%	3 862	8,8%	18 465	7,1%
Offentlig förvaltning och försvar; obligatorisk socialförsäkring	56 399	6,8%	13 310	30,9%	62 758	23,0%
Utbildning	86 259	10,4%	3 934	4,8%	17 147	3,5%
Vård och omsorg; sociala tjänster	130 840	15,8%	-1 816	-1,4%	18 607	2,4%
Kultur, nöje och fritid	15 204	1,8%	1 150	8,2%	7 906	9,4%
Annan serviceverksamhet	16 374	2,0%	71	0,4%	1 041	1,0%
Förvärvsarbete i hushåll; hushållens produktion av diverse varor och tjänster för eget bruk	4	0,0%	3 300	0,0%	8	80,0%
Verksamhet vid internationella organisationer, utländska ambassader o.d.	6	0,0%	3	100,0%	271	47,8%
Okänd bransch	2 333	0,3%	-3 813	-62,0%		-76,4%
Totalt	830 526	100,0%	53 223	6,8%	330 883	6,7%

Källa: SCB.

Sysselsättningen i tillverkningsindustrin och de tillverkningsnära avancerade tjänstesektorerna

Tillverkningsindustrin är av stor betydelse för sysselsättningen i Västra Götaland. Framför allt finns en stark specialisering inom fordonsindustrin avseende andel anställda. Statistiken som presenteras i det här avsnittet bygger på data från Dun & Bradstreet. Till skillnad från tidigare presenterad statistik över sysselsättning bygger statistiken på bokslutsdata och mäter årsarbeten, vilket innebär att exempelvis två personer som arbetar 50 procent vardera visas som ett årsarbete.⁸

Tillverkningsindustrin utgör en stor andel av sysselsättningen i Västra Götaland. Det finns drygt 5 600 arbetsställen ägda av aktiebolag inom tillverkningsindustrin, vilka tillsammans sysselsätter drygt 100 000 årsarbeten. Räknat med relaterade företagsnära tjänster uppskattas dessa tillsammans med tillverkningsindustrin stå för cirka 160 000 sysselsatta i Västra Götaland.⁹ Den strukturomvandling som tidigare nämnts påverkar även tillverkningsindustrin. Tjänsteinnehållet i tillverkande företag ökar och delar eller hela varuproduktionen outsourcas. Detta kan innebära att företaget byter branschklassning från tillverkning till tjänster. I centrum för tjänsteproduktionen finns dock fortfarande en vara som tjänsterna länkas till. Detta gör att gränsen mellan

⁸ I föregående avsnitt används "sysselsättning" från SCB:s registerbaserade sysselsättningsstatistik. Antalet sysselsatta omfattar alla som fått en lön i november eller deklarerat inkomst som företagare. I detta avsnitt används istället antalet anställda från företagens årsredovisningar som mått. Antalet anställda mäts som årsarbeten.

⁹ [VGR Analys 2024–19 Bedömning av sysselsättningseffekter](#)

tillverkande företag och tjänsteföretag blir diffus och de blir alltmer sammantvinnade. Det finns därför skäl att även beakta relaterade tjänstenärings när man beskriver tillverkningens betydelse för Västra Götaland.

Figur 1 nedan beskriver sysselsättningsutvecklingen med fokus på tillverkningsindustrin och de tillverkningsnära avancerade företagstjänsterna genom att jämföra antal anställda i näringslivet i Västra Götaland år 2016 med antal anställda år 2024. Detta görs för alla branscher utom okänd bransch och vissa finansiella branscher, för tillverkningsindustrin totalt såväl som för den högteknologiska delen av tillverkningsindustrin, samt för de tillverkningsnära avancerade tjänstesektorerna.¹⁰

Totalt antal anställda 2024 uppgick till cirka 530 000 årsarbeten, varav drygt 100 000 inom tillverkningsindustrin. Över hälften av dessa, drygt 54 000, finns inom den högteknologiska delen.¹¹ I de tillverkningsnära avancerade tjänstesektorerna finns drygt 65 000 anställda 2024.¹²

Figur 1: Sysselsättningen i bolag i Västra Götaland 2024 samt utvecklingen år 2016–2024.¹³ Branschkod (SNI) för arbetsställen.

Källa: VGR:s företagsdatabas (Dun & Bradstreet).

¹⁰ Följande SNI-koder ingår inte i underlaget: 64201, 64202, 64910, 64991, 64993.

¹¹ Henning, M., Jakobsson, J. och Johannesson, E. (2019) *Kompetenser för industri i omvandling: Utmaningar och strategier för nya kompetenslandskap*.

Högteknologisk tillverkningsindustri omfattar följande SNI-koder:

SNI 20–21 Kemisk industri och industri för farmaceutiska basprodukter och läkemedel,
SNI 26–28 Industri för datorer, elektronikvaror och optik, industri för elapparatur, samt övrig maskinindustri,
SNI 29–30 Industri för motorfordon, släpfordon och påhängsvagnar samt annan transportmedelsindustri.

¹² Henning, M., Jakobsson, J. och Johannesson, E. (2019) *Kompetenser för industri i omvandling: Utmaningar och strategier för nya kompetenslandskap*.

Tillverkningsnära avancerade tjänstesektorer omfattar SNI-koderna:

SNI 62–63 Programvaruproducenter, IT och datakonsulter,
SNI 71 Arkitektkontor, tekniska konsultbyråer och tekniska provnings- och analysföretag,
SNI 72 Forsknings- och utvecklingsinstitutioner.

¹³ Med bolag avses här aktiebolag, samt i förekommande fall bank- och försäkringsbolag, vissa större ekonomiska föreningar samt större handels- och kommanditbolag som har offentliga årsredovisningar.

Bolagens sysselsättning i näringslivet som helhet i Västra Götaland ökade med 13 procent mellan åren 2016 och 2024.

I tillverkningsindustrin har sysselsättningen minskat marginellt, med ett par hundra årsarbeten mellan 2016 och 2024.¹⁴ Även den högteknologiska delen av tillverkningsindustrin har minskat något, med drygt en procent.

Vissa företag har bytt branschklassificering och har en annan näringsgrenskod år 2024 än 2016, vilket påverkar antalet anställda respektive sysselsättningsutvecklingen i Figur 1.¹⁵ Ett exempel med ett större antal anställda är Volvo Penta som bytt bransch på ett av sina arbetsställen från och med år 2024, från tillverkning till partihandel, vilket minskar antalet anställda 2024 för kategorierna tillverkning respektive högteknologisk tillverkningsindustri i Figur 1.¹⁶

Inom de näringsgrenar som räknas in i tillverkningsnära avancerade tjänstesektorer har antalet anställda ökat kraftigt, med 38 procent mellan åren 2016 och 2024, från ungefär 48 000 till 65 400 årsarbetskrafter. Detta även om till exempel företaget Polestar Performance AB med ett flertal anställda bytte bransch från och med 2023, från teknisk konsultverksamhet till handel med personbilar/lätta motorfordon, och finns därmed inte med i antal anställda 2024 för kategorin tillverkningsnära avancerade tjänstesektorer i Figur 1.¹⁷

Inom tillverkningsnära avancerade tjänstesektorer är det i underkategorin IT/Telekom; Dataprogrammering och datakonsultverksamhet (SNI 62) som den största ökningen har skett, från cirka 15 600 anställda år 2016 till 27 400 anställda år 2024, vilket är en mycket kraftig ökning, med 76 procent eller nästan 12 000 årsarbeten. Ett av Ericsson AB:s större arbetsställen bytte bransch 2017, från forskning och utveckling (FoU) till dataprogrammering, vilket påverkar statistiken och bidrar till ökningen av antal anställda i underkategorin dataprogrammering.¹⁸

FoU (SNI 72 Forsknings- och utvecklingsinstitutioner) har också ökat kraftigt under perioden vad gäller anställda (38 procent) och har enligt bokslut 2024 cirka 10 600 anställda. Flest anställda har Volvo Technology AB och AstraZeneca.

Jämförelsen visar att sysselsättningen i näringslivet i Västra Götaland har ökat mellan 2016 och 2024. Tillverkningsindustrin i stort behåller sin omfattning vad gäller sysselsättningen mellan de undersökta åren, även om mindre förändringar skett och det finns omklassificeringar som påverkar statistiken. Den största förändringen har skett i de tillverkningsnära avancerade tjänstesektorerna där sysselsättningen har ökat kraftigt.

¹⁴ Tillverkningsindustri: SNI 10 – 33.

¹⁵ Justeringar av arbetsställen som bytt SNI-kod, dvs har omklassificerat sin verksamhet och har en annan SNI-kod år 2024 än år 2016, har inte gjorts i denna rapport.

¹⁶ Volvo Penta, omklassificering fr o m år 2024, från tillverkning av motorer och turbiner (SNI 28) till partihandel (SNI 46).

¹⁷ Polestar Performance AB omklassificering 2023, från teknisk konsultverksamhet (SNI 71) till handel med personbilar och lätta motorfordon (SNI 45).

¹⁸ Ericsson AB, omklassificering av arbetsställe fr o m år 2017, från FoU (SNI72) till dataprogrammering (SNI 62).

Regional specialisering i Västra Götaland

Regional specialisering har varit en central del av det moderna samhällets framväxt. Lokaliseringen av verksamheter förklarades historiskt under den första industrialiseringsfasen av bland annat närheten till råvaror, energikällor och arbetskraft. Det rörde sig då om en specialisering som förklarades av nyttjande av komparativa fördelar i relation till andra regioner. Specialiseringen innebar i förlängningen att olika regioner bands samman i ett beroendeförhållande, då import och export av varor blev absolut nödvändig för att trygga försörjning och ekonomisk tillväxt.¹⁹ Idag är den ekonomiska strukturen mer komplex och graden av regional specialisering förklaras av andra faktorer än närhet till energikällor och lokal tillgång på råvaror. Varje enskild regional ekonomi har en särpräglad funktion i såväl nationella som internationella produktionssystem, med en hög grad av marknadsintegration, och ett starkt beroendeförhållande inom ramen för ett globalt ekonomiskt system.²⁰

Den vetenskapliga litteraturen gällande specialisering har under senare årtionden primärt fokuserat på klusterbildning och enskilda branschers lokalisering till vissa regioner/nationer.²¹ Detta är föga förvånande, då branscher *per se* är förhållandevis lätta att förhålla sig till. Nedan presenteras den så kallade specialiseringsgraden i Västra Götaland och i fokus står de branscher som är dominerande i geografien relativt riket som helhet vad sysselsättningen beträffar.²²

Ett sätt att mäta en regions specialiseringsgrad är alltså att beräkna ett specialiseringsindex. Indexet beräknas genom att dividera en branschs andel av sysselsättningen i regionen med motsvarande andel i riket. Om en bransch svarar för 5 procent av sysselsättningen i en region och samma bransch står för 2 procent av sysselsättningen i riket som helhet så blir specialiseringsindexet $5 / 2 = 2,5$. Tabell 2 redovisar alla branscher med ett specialiseringsindex på minst 1,5 och som svarar för minst 0,1 % av sysselsättningen. Bland branscherna med hög specialiseringsgrad i Västra Götaland är fordonsindustrin den största med nästan 35 000 sysselsatta. Därefter kommer FoU och Tillverkning av datorer, elektronikvaror och optik.

Tabell 2: Branscher i Västra Götaland med en specialiseringsgrad på minst 1,5, år 2022.

bransch	sysselsatta	andel	specialiserings-
			index
Tillverkning av stenkolsprodukter och raffinerade petroleumprodukter	1 587	0,2%	3,47
Tillverkning av motorfordon, släpfordon och påhängsvagnar	34 651	4,0%	2,61
Sjötransport	1 457	0,2%	2,30
Textilvarutillverkning	1 414	0,2%	1,86
Vetenskaplig forskning och utveckling	10 702	1,2%	1,77
Tillverkning av möbler	3 469	0,4%	1,54
Tillverkning av datorer, elektronikvaror och optik	5 157	0,6%	1,54

Källa: SCB (STATIV)

¹⁹ Idéer om specialiseringen och nyttjande av komparativa fördelar lyftes fram inom klassisk ekonomisk teori, med förgrundsgestalter som bl.a. Adam Smith och David Ricardo.

²⁰ Beroendeförhållandet inom ramen för det globala ekonomiska systemet problematiseras av bl.a. nationalekonomen Dani Rodrik i *The Globalization Paradox* (2010).

²¹ Se exempelvis Porter, M. *The Competitive Advantage of Nations* (1990).

²² Se bl.a. Henning, M. & Boström Elias, J. *Den regionala arbetsdelningens anatomi* (2020).

Andra branscher som är stora, men har ungefär samma andel sysselsatta som i riket är till exempel detaljhandel (ca 50 000 sysselsatta), specialiserad bygg- och anläggningsverksamhet (ca 26 000 sysselsatta), partihandel (ca 40 000 sysselsatta) och dataprogrammering och datakonsultverksamhet (ca 26 000 sysselsatta).

De olika delregionerna i Västra Götaland har olika specialiseringar. I Fyrbodal är till exempel raffinering av petroleumprodukter en stor bransch med 745 sysselsatta och ett specialiseringsindex på 13 och även Tillverkning av andra transportmedel är en stor bransch med 2 300 sysselsatta och ett specialiseringsindex på 7.

Göteborgsregionen har en stark specialisering på fordonsindustri som direkt sysselsätter 26 000 personer och har ett specialiseringsindex på 3,14. Andra stora och högt specialiserade branscher är Sjötransporter med 1 200 sysselsatta och ett specialiseringsindex på 3,1 samt Vetenskaplig FoU, vilken sysselsätter drygt 10 000 personer och har ett specialiseringsindex på 2,7.

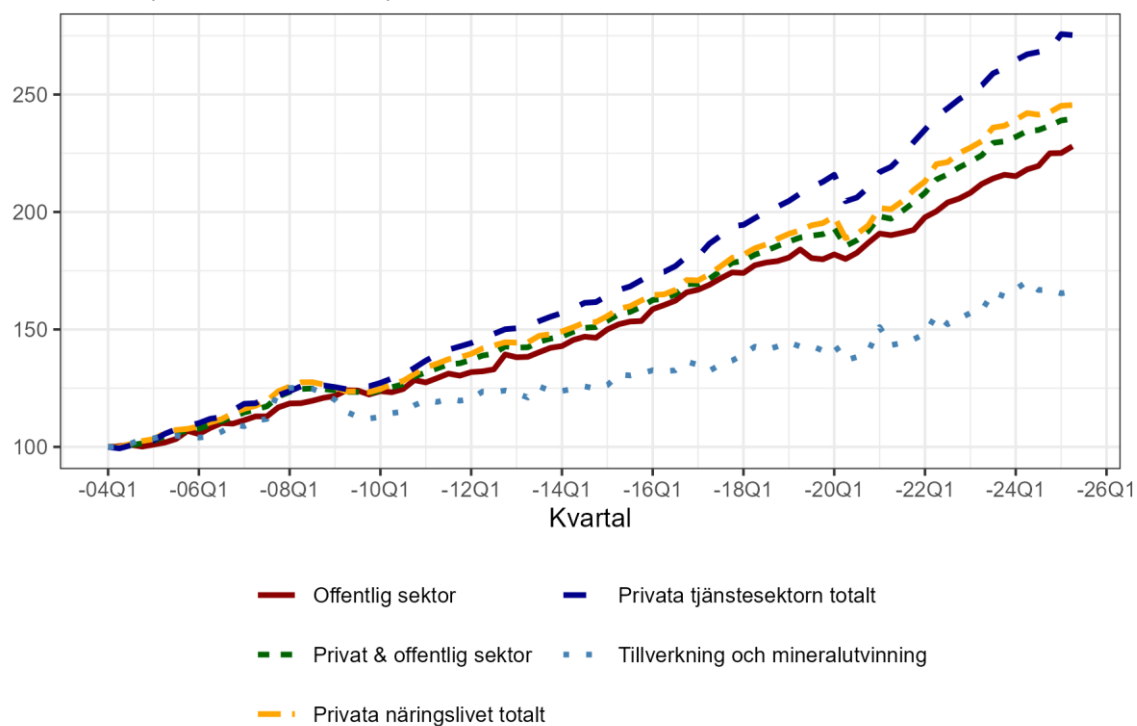
I Sjuhärad är det framför allt tillverkningen av kläder som är starkt specialiserad och återfinns inom tre branscher: Klädestillverkning (335 sysselsatta, specialiseringsindex på 13), Textilvarutillverkning (916 sysselsatta, specialiseringsindex på 11) samt Tillverkning av läder och skinnvaror (121 sysselsatta och specialiseringsindex på 9).

I Skaraborg finns bland annat en stark specialisering inom Möbeltillverkning (2 500 sysselsatta, specialiseringsindex på 8), Fordonsindustri (6 000 anställda, specialiseringsindex 3,3) och Livsmedelsindustri (3 400 sysselsatta, specialiseringsindex 3,3).

Lönesummor per sektor i Västra Götaland

Ytterligare ett sätt att identifiera långsiktig förändring av näringslivsstrukturen är att se till förändringen av lönesummor per sektor. Även detta påverkas naturligtvis av arbetskraftens fördelning på bransch, eftersom ett ökat antal sysselsatta påverkar lönesummorna per sektor. Lönesummor är visserligen inte ett perfekt mått för att identifiera förändring, men statistiken ger indikationer om förskjutningar mellan olika sektorer. Lönesummorna genererade inom tillverkning och utvinning har under lång tid halkat efter medan tillväxten framför allt skett inom tjänstesektorn. Sedan pandemin visar diagrammet (Figur 2) på en kraftig tillväxt av lönesummor inom såväl privat som offentlig sektor. Notera dock att lönesummorna är uttryckta i rörliga priser. De nominella lönerna har ökat, medan reallönerna minskat. Det är dock intressant att jämföra de olika sektorerna med varandra. Sedan 2024 har lönerna inom tillverkning och utvinning sjunkit även i nominella tal, medan tillväxten inom offentlig sektor och privat tjänstesektor har fortsatt.

Utveckling av lönesummor per sektor i Västra Götaland, 1 kvartalet 2004 till 2 kvartalet 2025, säsongrensade värden, index (2024 kv 1 = 100)

Källa: SCB

Figur 2: Utveckling av lönesummor per sektor i Västra Götaland, första kvartalet 2004 till andra kvartalet 2025.

III: Innovation, forskning och samverkan i Västra Götaland

Under pågående strukturomvandling är innovationer och implementeringen av dessa en central aspekt, som påverkar allt från organisation och produktion till produktutbud. Det är en genomgripande förändring som västsvensk ekonomi genomgår, vilken ställer stora krav på innovationssystem och forskning. Om Västra Götaland ska upprätthålla sin konkurrenskraft i förhållande till andra regioner i Europa och övriga världen, förmedlat genom bland annat ökad produktivitet, krävs således att investeringar i FoU upprätthålls och att förutsättningar skapas för en någorlunda smidig förändring av delar av näringslivet. Nedan presenteras för Västra Götalands näringslivs del betydelsefulla aspekter av innovation och FoU, vilket är centralt för en lyckad omställning av västsvenskt näringsliv.

Mäta innovation

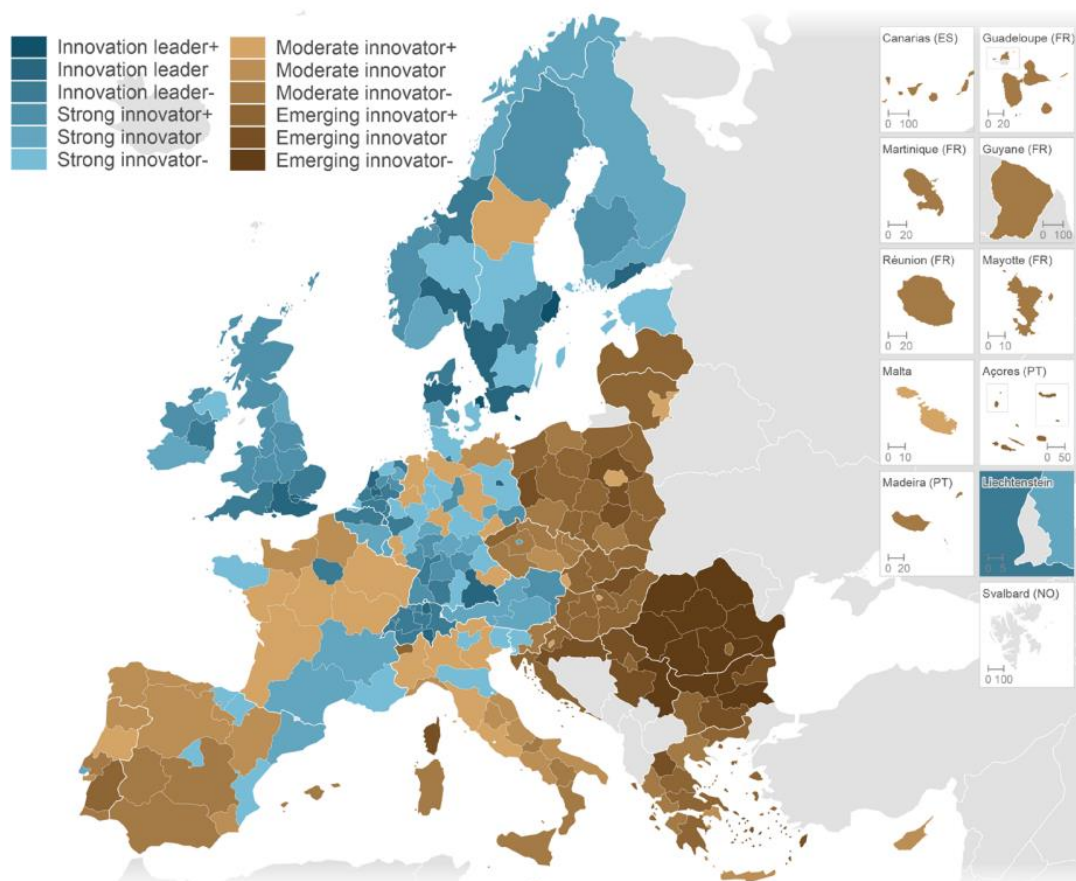
Innovation och förnyelse är ett strategiskt område i den nationella strategin för hållbar regional utveckling i hela landet.²³ Det handlar till exempel om att bättre möta samhällsutmaningar, ta till vara möjligheterna och hitta lösningar. Västra Götaland rankas högt i ett antal innovationsmätningar. Detta tack vare tillgång till högre utbildning, innovationsstöd där regionala medel skapar uppväxling av europeisk och nationell finansiering samt industriell finansiering och medverkan för utveckling av nya områden i samverkan. Rankingen är kopplad till att det i Västra Götaland finns ett näringsliv med global räckvidd, hög forskningskapacitet och stora insatser i privat forskning, utveckling och innovation.

EU-kommissionen tar regelbundet fram Regional Innovation Scoreboard.²⁴ EU:s regioner rankas med en poängsättning från 0 till 250 inom utpekade indikatorer där basnivån (genomsnittet) sätts till 100.²⁵ I regionen Västsverige ingår Västra Götaland och Halland. Västsverige bedöms vara en "Innovation Leader" vilket är den näst högsta nivån i rangordningen. I den senaste mätningen ligger Västsverige på nionde plats bland EU:s regioner och på andra plats i Sverige efter Stockholmsregionen. Västsverige är i rangordningen jämförbart med Helsingfors, Sydsverige eller Noord-Holland i poängfördelningen. Figur 3 visar samtliga regioners ranking.

²³ Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030, Regeringens skrivelse 2020/21:133.

²⁴ European Commission, Regional Innovation Scoreboard 2025.

²⁵ Inkluderar Norge, Schweiz, Serbien och Storbritannien. Cypern, Estland, Lettland, Luxemburg och Malta delas inte in i regioner utan mäts bara på nationell nivå.

Figur 3: Karta över uppmätta regioner utifrån grad av innovation.

Källa: European Commission, Regional Innovation Scoreboard 2025.

Västsverige ligger över basnivån på 100 poäng i Europa för alla indikatorer förutom bredband, där poängen är 94,8. Västsverige har över 150 poäng på följande indikatorer:

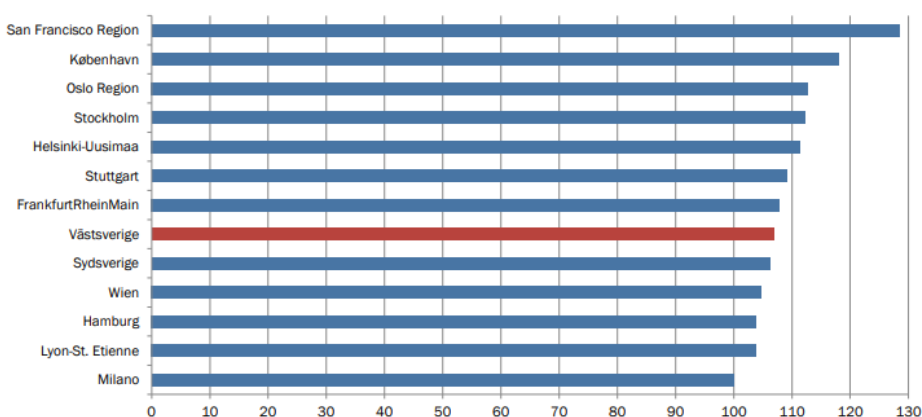
- Livslångt lärande
- Internationell forskning
- Molntjänster i företag²⁶
- IKT-specialister
- Samarbete mellan innovativa små- och medelstora företag
- Offentlig-privat sampublicering
- PCT patentansökningar

Västsverige visar den största utvecklingen sedan 2018 inom indikatorerna samarbete mellan innovativa SMF, internationell forskning och IKT-specialister.

²⁶ Poängen för "Cloud computing in enterprises" har inte kunnat mätas på regional nivå på grund av att indikatorerna inte är mätbara i 75 procent av fallen. Siffrorna är därför hämtade från 2023 i brist på ny data och är samma för hela landet hämtad från högre "NUTS-region".

I en benchmark som BAK Economics AG (BAK) tar fram på uppdrag av Västra Götalandsregionen jämförs Västsvrige med ett antal andra utvalda regioner. Ett index som avser den ekonomiska potentialen som bygger på indikatorer gällande prestation (*performance*), attraktivitet och konkurrenskraft gör att Västsvrige ligger på dryga 105, vilket är i princip samma nivå som Sydsverige men något lägre än Stockholm.²⁷ Västsvrige ligger därmed ungefär på samma nivå och plats som tidigare års mätningar.²⁸

Economic Potential

BAK Economic Potential Index

Note Index, WE15 & US = 100, RED 2024

Source BAK Economics

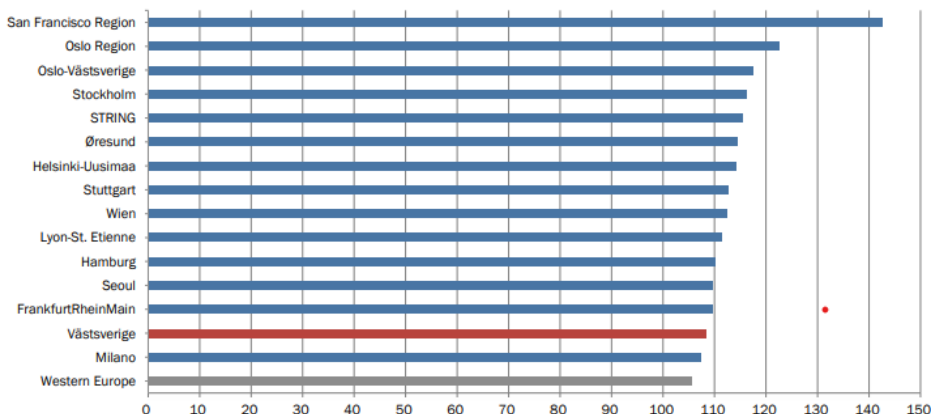
Figur 4: Economic Potential Index, 2024.

I ytterligare ett index kopplat till prestation, där bland annat BAK inkluderar real BNP per capita, ekonomisk tillväxt och sysselsättningstillväxt ligger Västsvrige även där på mellan 105–110. Detta är marginellt lägre än till exempel 2022 års mätning. En skillnad från senaste tidigare mätning är att några av de utvalda regionerna bland annat till exempel Stuttgart, Lyon-St. Etienne, Hamburg och Seoul nu placeras högre i rangordningen jämfört med Västsvrige. Detta även om de tidigare också låg runt 110.

²⁷ Genomsnittet för samtliga regioner i Västeuropa (15) och USA är satt till 100. standardavvikelsen för variabeln är i samma urval satt till 10.

²⁸ West Sweden and STRING, Regional Economic Benchmark 2024. BAK Economics AG. December 2025.

Economic Performance
BAK Performance Index

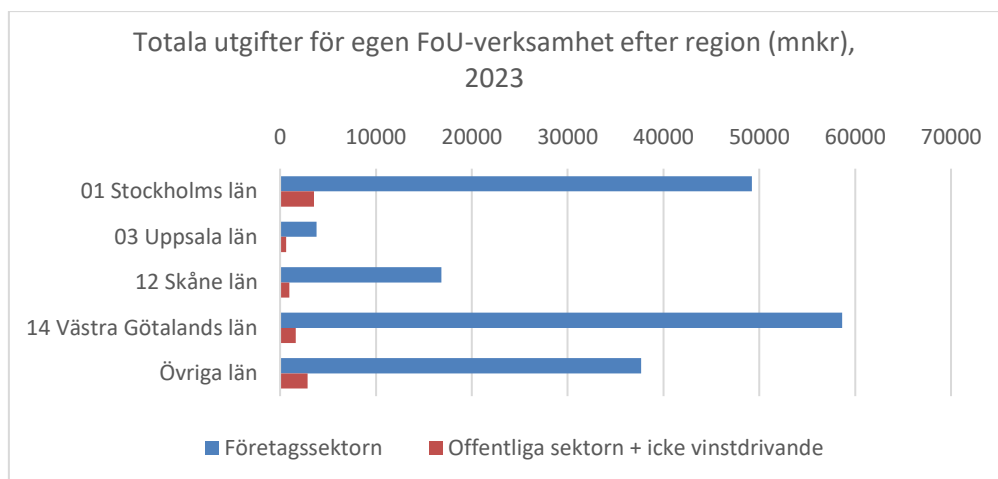
Note Index, WE15 & US = 100, RED 2024
Source BAK Economics

Figur 5: BAK Performance Index, 2024.

FoU i företag och offentlig sektor

En betydelsefull indikator på innovation och forskning handlar om hur mycket resurser som läggs på FoU-verksamhet i företagssektorn. Västra Götaland är det län där den privata företagssektorn har de högsta utgifterna för egen FoU-verksamhet i Sverige. Nivån är betydligt högre än i Stockholms län som har den nästa högsta i Sverige.

Sammantaget består innovationsförmågan i Västra Götaland till stor del av hur mycket de större internationella företagen satsar på forskning och utveckling.

Figur 6: Totala utgifter (mnkr) för egen FoU-verksamhet efter region fördelat på företagssektorn och den offentliga sektorn 2023.²⁹

Källa: FoU i Sverige, SCB.³⁰

²⁹ Den offentliga sektorn innehåller även lokala och regionala FoU-enheter samt offentliga icke-vinstdrivande organisationer. Universitet och högskolor ingår inte i diagrammet.

³⁰ SCB, Totala utgifter för egen FoU efter sektor och region, mnkr. Vartannat år 2007 - 2023. PxWeb. Figuren avser år 2023.

En majoritet av företagen i Sverige är mikroföretag (färre än 10 anställda). Den här typen av företag stod 2023 för 15 procent av näringslivets totala nettoomsättning och 18 procent av det totala antalet anställda vid svenska företag. I en rapport från SCB med fokus på mikroföretag lyfts att dessa endast står för endast 2 procent (2023) av näringslivets FoU-utgifter.³¹ Majoriteten av mikroföretagens FoU-utgifter för aktuellt år var från tjänsteproducerande företag.³² SCB fann ett liknande mönstret även för små och medelstora företag. Bland stora företag var det i stället de varuproducerande företagen som stod för majoriteten av FoU-utgifterna. Detta i sig säger dock inte att till exempel de tjänsteproducerande mikroföretagen som bedriver FoU nödvändigtvis riktar sig till samma branscher.

I Tabell 3 lyfts satsningar på FoU utifrån företagens storlek vad gäller antal anställda.

Tabell 3: Antal företag med egen FoU-verksamhet³³, utgifter för egen FoU samt FoU-personal efter storleksklass, 2023. Avser riket.

Storleksklass	Antal företag med FoU-verksamhet	FoU-utgifter, mnkr	FoU-personal, helårspersoner
1–9 anställda	1 139	3 388	2 881
10–49 anställda	912	9 835	6 545
50–249 anställda	541	16 415	10 979
250 eller fler anställda	329	139 871	60 854
	2 921	169 509	81 259

Källa: Forskning och utveckling i mikroföretag - Mikroföretagen i det svenska FoU-systemet (SCB 2025).

En aspekt kopplat till FoU är hur detta finansieras av företagen. Till exempel finansierades mikroföretagen i första hand sin FoU-verksamhet genom interna medel (självfinansiering) under år 2023. Det handlade om drygt 57 procent som var självfinansierade, jämfört med företag med minst 10 anställda där självfinansieringen uppgick till 71 procent. Mikroföretag fick i stället en större del av sin finansiering i form

³¹ Forskning och utveckling i mikroföretag - Mikroföretagen i det svenska FoU-systemet (SCB, 2025). Rapporten inkluderar mikroföretag med 1–9 anställda, dvs företag utan anställda ingår inte i rapporten. Vidare är det mikroföretag som har uppgifter om FoU-skatteavdrag i arbetsgivardeklarationen samt uppgifter om forskningsfinansiering från statliga myndigheter. För övriga näringslivet har indikatorn FoU-skatteavdrag använts.

³² SNI 45–99.

³³ Mikroföretag som ingår har uppgifter om FoU-skatteavdrag i arbetsgivardeklarationen samt uppgifter om forskningsfinansiering från statliga myndigheter. I övrigt har indikatorn FoU-skatteavdrag använts för övriga näringslivet.

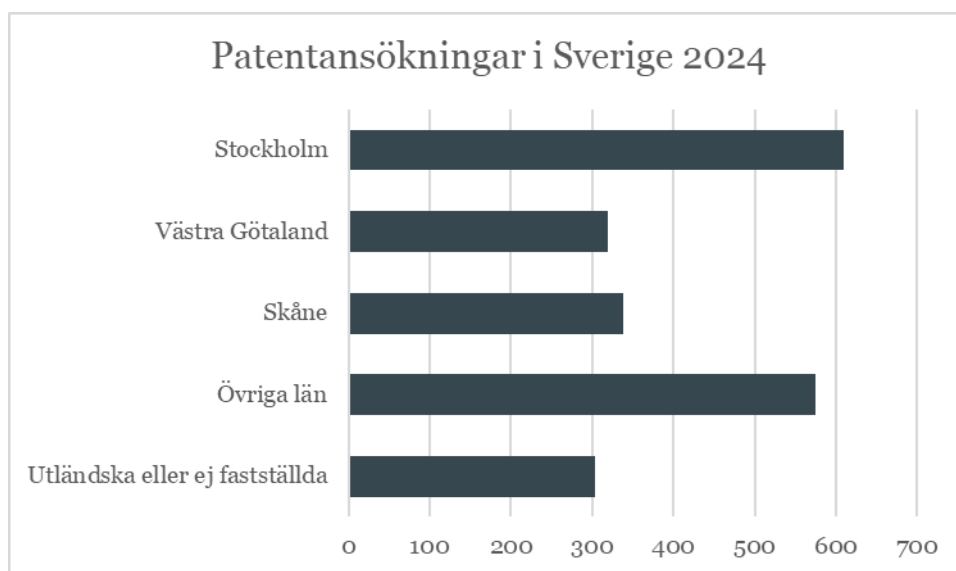
av bidrag och uppdragsmedel. SCB lyfter fram som en förklaring att detta kan bero på att mikroföretag kan söka den typ av bidrag som riktar sig specifikt till startup-företag.

Den FoU-verksamhet som bedrivs i Sverige är i stor utsträckning koncentrerad till stora bolag. Detta innebär att mikroföretagens bidrag kan förefalla marginell. De bedöms dock fylla en egen roll i FoU-systemet som fristående företag som säljer specialiserad forskning som en tjänst till varuproducerande företag och industri eller som dotterbolag till utländska aktörer som väljer att förlägga sin forskningsverksamhet i Sverige. Den snabba sysselsättningstillväxt som gruppen av mikroföretag också uppvisar, visar enligt SCB även att forskningen kan leda till nya idéer och innovationer som skapar möjligheter för företagen att växa.

Patent

Ett sätt att visa på innovationskraft är antalet patentansökningar i en region, även om det varierar mellan sektorer hur vanligt det är.³⁴ Figur 7 visar att Västra Götaland och Skåne ligger på ungefär samma antal patentansökningar medan det i Stockholm är ungefär det dubbla. Stockholm har en hög andel huvudkontor där ofta patentansökningarna registreras och det är också en större koncentration av kunskapsintensiva branscher.

En orsak till att antalet ansökningar i Skåne ligger något högre än Västra Götaland är främst på grund av en koncentration av forskningsintensiva branscher där patentering är en naturlig del av affärsmodellen, till exempel inom life science, medicinteknik, nanoteknik och avancerad telekom. Skåne har också akademiska miljöer som genererar många patentbara innovationer. Västra Götaland har en bredare industri- och tjänstestruktur där mycket av innovationerna snarare sker genom processer, systemutveckling och digitalisering.

Figur 7: Antal patentansökningar i Sverige 2024.

³⁴ Patent och registreringsverket. Länsbarometern.

Samverkan inom ramen för innovationssystemet

Närvaron av ett innovationssystem och innovationsstödsystem som driver förnyelse och omställning är centralt för utvecklingen i en region. Det är många aktörer som kan bidra med en välfärdsutveckling i samverkan med näringsliv, akademi och samhälle.

Till Västra Götalands resurser för innovation räknas flera starka akademiska institutioner. Här finns Göteborgs Universitet, Chalmers Tekniska Högskola, Högskolan i Borås, Högskolan i Skövde och Högskolan Väst, och en av verksamhetsorterna för Sveriges lantbruksuniversitet. För att stärka den hållbara samhällsutvecklingen i Västsverige och utvecklingen av lärosätena finns sedan 2021 ett formaliserat samarbetet i Lärosäten i Väst. Volymen och kvalitén på högre utbildning är viktig för Västra Götaland som helhet, men även för att skapa kunskaps- och innovationstätta miljöer på delregional nivå.

Lärosätenas forsknings- och innovationskontor bidrar vidare till att nyttiggöra ny kunskap, och det satsas på utbildningar inom entreprenörskap samt olika organisationer för att ta omhand studenternas idéer.

Västra Götalands åtta inkubatorer speglar i flera fall de vetenskapliga profilerna på lärosätena, men kan även stötta entreprenörer som inte bottenar i akademien. Av de 31 inkubatorer som erhåller stöd från Vinnova under perioden juli 2025 - juni 2029 är åtta lokaliserade till Västra Götaland. Dessa är Brewhouse Incubator, Chalmers Venture, GU Venture, Borås INK, Founders Loft, Science Park Skövde Startup, Innovatum Startup och Sahlgrenska Science Park.

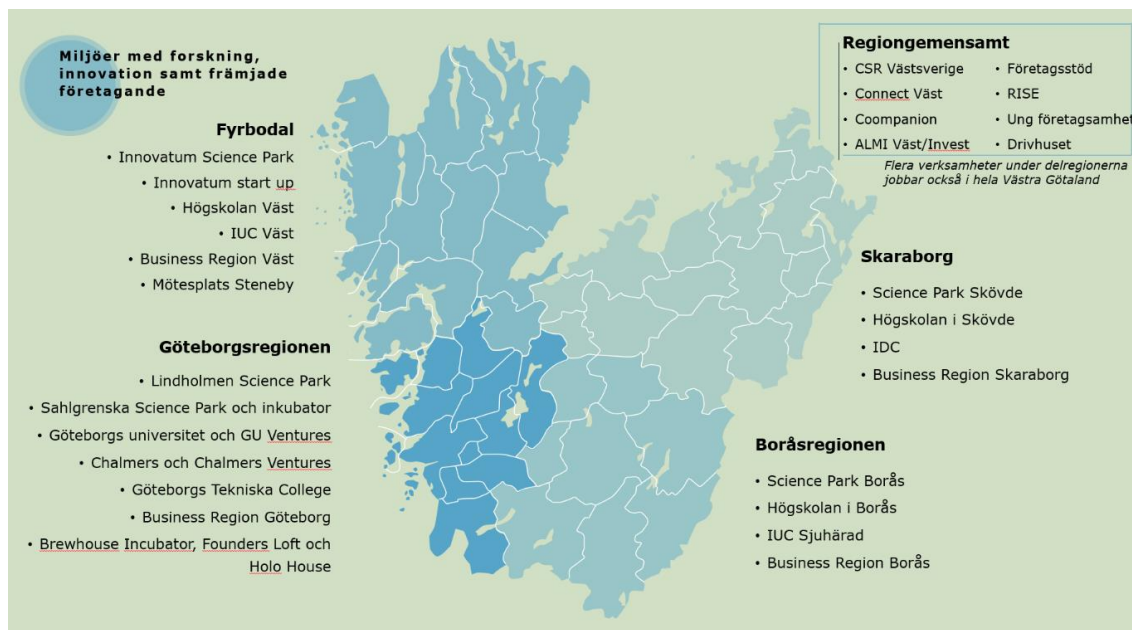
Forskning och utvecklingsarbete bedrivs även på olika institut, där det statligt ägda RISE har sitt säte i Göteborg samt centrum för test och provning i Borås. Institutet har en viktig roll att påskynda kunskapsöverföringen från akademien till näringslivet och RISE är värd för över 130 test- och demonstrationsmiljöer, varav många är placerade i Västra Götaland.³⁵ Det är en styrka att mer än var tredje svensk test- och demonstrationsmiljö finns i regionen.

Det finns även test- och demonstrationsmiljöerna som ansluter sig till Västra Götalands fem science parks. Dessa är innovationsmiljöer där entreprenörer, företag, akademi och offentliga aktörer samverkar. Dels utgör de fysiska platser, dels verksamheter där elever, studenter och forskare rör sig. Det industriella arvet är en viktig utgångspunkt för flera av dem, och de har haft en central roll i omställningen till ny attraktions- och innovationskraft när industrier lagts ned. En science park kan ta sig an bransch- och samhällsutmaningar som ingen enskild aktör löser själv. Det ligger en stor styrka i deras roll som värd för neutrala samverkansarenor där nya idéer och innovationer kan utvecklas, testas och demonstreras. Därutöver är deras koordinerande roll inom olika utvecklingsområden viktig, samt deras bidrag till att attrahera kapital, kompetens och etableringar. Västra Götalands science parks har olika profiler och utgår från olika platser i geografien. I Västra Götaland finns Innovatum Science Park, Lindholmen Science park, Science Park Skövde, Science Park Borås och Sahlgrenska Science Park.

Figur 8 visar innovationssystemet i Västra Götaland och vilka organisationer som arbetar i respektive delregion samt mer övergripande. Listan innehåller de största

³⁵ RISE hemsida. <https://www.ri.se/sv/erbjudande/utveckla-skala-upp/test-demonstrationsmiljoer>. Hämtat 2026-01-16.

verksamheterna men det finns fler aktörer som på olika sätt arbetar för att stärka innovationskraften, exempelvis exportcenter Väst och livsmedelsacceleratorn.

Figur 8: Karta över det regionala innovationssystemet.

Idag har den tredje generationens innovationspolitiska fokus i allt större utsträckning på att adressera samhällsutmaningar som i många fall är komplexa, föränderliga och tidskritiska.³⁶ Det handlar om att omformera hela system för att skapa hållbara och inkluderande lösningar. Utmaningar som behöver mobilisering av en bredd av aktörer, från näringsliv och akademi till myndigheter och civilsamhälle, för att gemensamt bidra till omställning i komplexa system. Till exempel kräver övergången till cirkulära flöden nya arbetssätt och samverkan över sektorsgränser. Samhällsutmaningarna ger oss konkreta vägval, exempelvis mellan ökad livsmedelsproduktion och miljöpåverkan, mellan utbyggnad av förnybar energi och markanvändning samt mellan individuell bilism och gemensamma mobilitetslösningar.

AI-utveckling i företagen

Enligt SCB ökar företagens användning av AI (artificiell intelligens) och i senaste mätningen för 2025 var andelen 35 procent bland företag med minst tio anställda.³⁷ Jämfört med 2019 har det skett en stor ökning, då det endast var fem procent av företagen som använde AI. I Västsverige är det något högre användning av AI jämfört med genomsnittet för riket 2025, en förändring mot tidigare år då Västsverige låg på genomsnittet.³⁸ Det vanligaste är att företagen köper in AI som är färdig att användas, främst inom marknadsföring och försäljning.

Det största hindret mot att använda AI är brist på expertis i företaget samt att företagen uttrycker att det finns en rädsla kopplat till dataskydd och integritet. Drygt en fjärdedel av företagen inte har något uttalat syfte med sin AI-användning utan det ligger

³⁶ Transformativa innovationsprogram, diskussion om utvärdering av politikerutveckling och omprövning, Tillväxtanalys, Rapport 2025:10.

³⁷ [Företagens AI-användning ökar i snabb takt](#)

³⁸ [Förhöjd innovation En mikrodataanalys om AI och innovation](#)

förmodligen en nyfikenhet att testa tekniken bakom. Undersökningen visar också att företag som arbetar med innovation använder AI i högre utsträckning än andra företag.³⁹

I Västsverige är det generellt en högre andel av företagen med minst 10 anställda som använder AI jämfört med riket. Under 2024 och 2025 har användningen ökat mer än tidigare två år. Det vanligaste och det som har ökat mest är att företagen köper kommersiell mjukvara eller system redo att användas. I Västsverige är det 24 procent av företagen som gör det.

Det börjar också bli mer vanligt att den egna personalen modifierar mjukvara eller system, både kommersiell och open-source. I Västra Götaland är det 14 procent av företagen som anger att de gör så medan det för fyra år sedan enbart var 2–3 procent som modifierade själva det. Samma utveckling har inte skett av andelen företag som använder AI-mjukvaror eller system som utvecklades eller modifierades av externa leverantörer samt av egen personal.

Den vanligast typen av AI-teknik som företagen med minst 10 anställda använder är text mining (till exempel marknadsanalys utifrån underlag), natural language generation (till exempel chatbot) och tekniker som genererar bild, ljud och video. Däremot är det ovanligt att använda teknik för förflyttning av maskiner genom autonoma beslut (till exempel autonoma maskiner i gruvor).

Forskningsfinansiering

Finansiering behövs för att skapa utveckling och medel till forskningsprojekt kan komma från olika håll. Några centrala och viktiga svenska forskningsfinansiärer är till exempel Vetenskapsrådet och Vinnova men även Formas, Forte och Svenska Energimyndigheten. Under 2024 fördelade till exempel Vetenskapsrådet 5,1 miljarder kronor till svenska forskningsprojekt. Vinnova fördelade 3,1 miljarder och Formas 1,6 miljard kronor. Totalt för de centrala forskningsfinansiärerna fördelades 12,1 miljarder kronor under 2024.⁴⁰ Klart störst mottagare av medlen är universitet (69%), följt av företag (19%) och stat, regioner och kommuner (6%). En bearbetning av data kopplat till svenska forskningsfinansiärer visar att högskolor och universitet i Västra Götaland var koordinatörer i flera projekt som beslutades de senaste tre åren. Beslutade belopp uppgick till cirka 1,6 mdkr (2023), 1,4 mdkr (2024) respektive 2 mdkr (2025).

Det finns en utmaning i att jämföra hur mycket medel till exempel en Science Parks erhåller i forskningsmedel från nationella forskningsfinansiärer. Detta då de varierar både vad gäller innehåll och hur de är organiserade. Till exempel är Borås Science Park en del av Högskolan i Borås, men allt som tilldelas i form av forskningsmedel behöver därmed inte ha gått till science parken. En bearbetning för de senaste tre årens forskningsfinansiering visar att ett urval av de inkubatorer och science parks i Västra Götaland som är medlemmar i SISP erhöll dessa 116 mnkr (2023), 259 mnkr (2024)

³⁹ 61 procent av företag med fler än 10 anställda arbetar med innovation.

⁴⁰ www.swecris.se. Hämtat 2026-01-16. Forskningsfinansiärer som ingår i databasen Swecris är Statens geotekniska institut, Naturvårdsverket, Rymdstyrelsen, Karolinska Institutet, IFAU Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, Statens energimyndighet, Vetenskapsrådet, Vinnova, Formas, Forte, Hjärt-Lungfonden, Riksbankens Jubileumsfond, Östersjöstiftelsen, Stiftelsen för Kunskaps- och kompetensutveckling samt Familjen Kamprads Stiftelse.

respektive 239 mnkr (2025) som koordinerande aktör.⁴¹ Lindholmen Science Park är den dominerande mottagaren som i beslut under de tre åren erhöll drygt 60 procent av medlen. Vinnova är den svenska finansiär som beslutat om cirka 87 procent av de ovan nämnda medlen där Science Park är koordinerade aktör.

En annan viktig finansieringskälla är EU:s ramprogram för forskning och innovation, Horisont Europa. Under perioden 2021–2027 ger västsvenska aktörer tillgång till nätverk, bidrar till högre kvalitet och innebär en möjlighet att ta del av andras kunskap och forskningsresultat.

Totalt har organisationer från Västra Götaland mottagit nästan 333 miljoner euro. Deltagandet uppgår till 660 vilket är en summering av samtliga som medverkar.⁴² Detta är fördelat på 145 unika organisationer. Stockholms län har ett såväl högre deltagande (950) som mer beviljade medel (cirka 497 miljoner euro) än Västra Götaland. Däremot är det för Skåne klart lägre där antal deltagande uppgår till 373 och beviljade medel till cirka 201 miljoner euro.

Tabell 4: Svenskt deltagande i EU:s ramprogram för forskning och innovation. Avser hela programperioden fram till och med 2024.

Organisation	Deltagande totalt	Koordinatorer	Deltagande	Beviljade medel (miljoner €)
Chalmers Tekniska Högskola	155	45	110	89,2
RISE Research Institutes of Sweden	123	13	110	64,3
Göteborgs Universitet	117	46	71	63,9
GKN Aerospace Sweden AB	10	0	10	15,3
Powercell Sweden AB	6	0	6	9,8
Volvo Technology AB	9	0	9	6,9
Stiftelsen Chalmers Industriteknik	10	0	10	3,3
Volvo Lastvagnar AB	1	0	1	3,3
Havs- och vattenmyndigheten	4	0	4	3,2
Högskolan i Borås	8	2	6	3,1

Källa: Horisont Europa årsbok 2024.

I Tabell 4 finns de tio deltagande aktörer från Västra Götaland som erhållit mest beviljade medel sedan starten av Horisont Europa. De fem översta; Chalmers Tekniska Högskola, RISE Research Institutes of Sweden, Göteborgs universitet, GKN Aerospace Sweden AB och Powercell Sweden AB, återfinns också på topp 20-listan för Sverige.

Horisont Europa är uppdelad i tre pelare och ett gemensamt fundament som avser breddat deltagande och att stärka det europeiska forskningsområdet. Vad gäller en del

⁴¹ Swedish Incubators and Science Park. Utgått från medlemmarna i SISP (<https://www.sisp.se/medlemmar/>). Hämtat 2026-01-28. De som ingår är Brevhouse Göteborg, Chalmers Ventures AB, Föreningen Framtidens Företag (Founders Loft), Gothia Innovation AB (Science Park Skövde), GU Ventures AB, Högskolan i Borås (Science Park Borås), Innovatum AB, Lindholmen Science Park AB och Sahlgrenska Science Park.

⁴² Horisont Europa årsbok 2024. Svenskt deltagande i EU:s ramprogram för forskning och innovation.

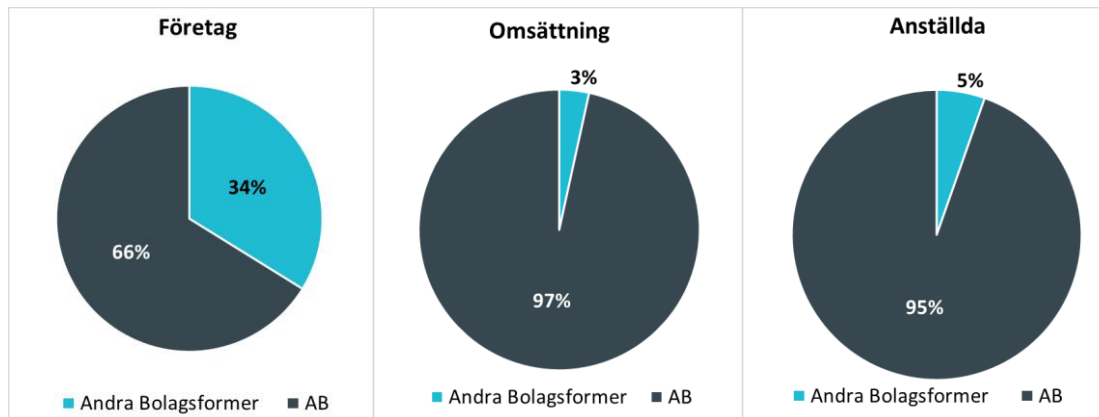
av medlen till Chalmers Tekniska högskola (ca 36 miljoner euro) och Göteborgs universitet (ca 35 miljoner euro) kommer dessa från pelaren Vetenskaplig spetskompetens. Denna pelare har fokus på att stärka Europas vetenskapliga förmågor och består i sin tur av tre delprogram.

Vad gäller angivna företag i Tabell 4 har dessa erhållit sina medel inom pelaren för Globala utmaningar och europeisk industriell konkurrenskraft. Detta område är den största budgetposten i Horisont Europa. Målet med pelaren är att stärka Europas konkurrenskraft genom samarbetsprojekt. Området är i sin tur sedan indelat i olika kluster. Även Chalmers Tekniska högskola (ca 39 miljoner euro) och Göteborgs universitet (15 miljoner euro) har erhållit medel inom denna pelare. Vidare kommer dryga 58 miljoner euro av beviljade 64 miljoner euro till RISE från pelaren Globala utmaningar och europeisk industriell konkurrenskraft. Det finns ytterligare en pelare i Horisont Europa. Denna är Innovativa Europa som siktar mot att finansiera banbrytande och marknadsskapande innovationer med huvudmålgruppen små och medelstora företag och startups.

III: Företagen i Västra Götaland

Följande kapitel ger en bild av hur näringslivet och företagen i Västra Götaland ser ut.

Det privata näringslivet i Västra Götaland består av cirka 185 000 företag, med drygt 190 000 arbetsställen. Drygt 122 000 av företagen är aktiebolag som år 2024 sysselsatte cirka 530 000 (årsarbeten).

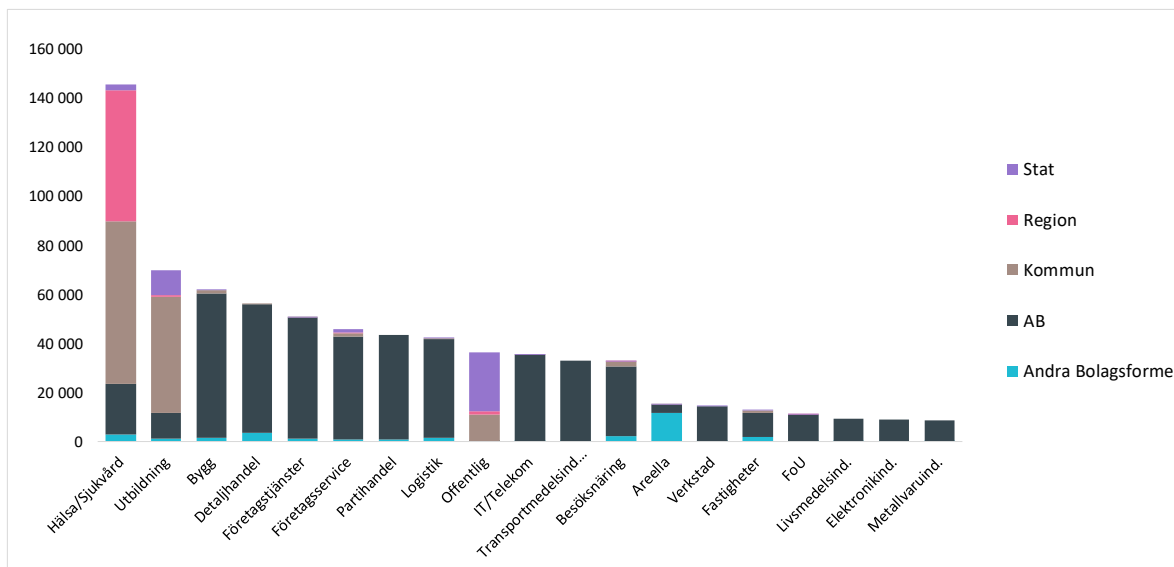

Figur 9: Andel av näringslivet - aktiebolag respektive andra bolagsformer 2024.

Källa: Dun & Bradstreet.

Andelen aktiebolag utgör 66 procent av näringslivet i Västra Götaland. I kategorin aktiebolag ingår här även vissa större ekonomiska föreningar, kommanditbolag etc. Resterande del, 34 procent, utgörs av övriga bolagsformer som till exempel enskilda firmor, mindre ekonomiska föreningar, handels- och kommanditbolag, filialer och stiftelser. Även om de övriga bolagsformerna, till exempel enskilda firmor, är många till antalet så står de inte för så stor andel av den totala omsättningen (3 procent) respektive anställda (5 procent).

Andelen anställda per juridisk form i Västra Götaland motsvarar i stort fördelningen i riket.

Figur 10: Antal anställda (årsarbeten) i Västra Götaland år 2024 per branschaggregat och juridisk form. Branschaggregat med över 8 000 årsarbeten finns med i diagrammet.

Källa: Dun & Bradstreet.

Diagrammet (Figur 10) visar hur antal anställda i Västra Götaland fördelar sig per branschaggregat och juridisk form. Branschaggregaten summerar näringsgrenarna på en finare nivå än vad som redovisats i tidigare kapitel, och samtidigt ingår till exempel tillverkning i flera branschaggregat, exempelvis i transportmedelsindustri, verkstad, livsmedelsindustri, elektronikindustri och metallvaruindustri.

Flest anställda 2024 i aktiebolagen (AB) finns inom byggsektorn, detaljhandel, företagstjänster och partihandel. Företagsservice, logistik, IT/telekom, transportmedelsindustri och besöksnäring står också för stora andelar av sysselsättningen. Life science-sektorn i Västsverige där till exempel AstraZeneca ingår, beräknas sysselsätta drygt 10 000 personer. Life science-klustret i Göteborg är ett av de största i Norden. I diagrammet ovan (Figur 10) återfinns företagen som räknas in i life science-klustret bland annat i branschaggregatet FoU.

I Figur 10 finns i kategorin aktiebolag även vissa andra bolagsformer som har offentlig årsredovisning, till exempel större ekonomiska föreningar och kommanditbolag. De största som ingår sett till anställda är Göteborgskooperativet för Independent Living, (GIL ekonomisk förening), Lidl Sverige (kommanditbolag), Riksbyggen (ekonomisk förening), HSB (ekonomisk förening) samt Bauhaus & co (kommanditbolag). Inom de areella näringarna (jordbruk, skogsbruk och fiske) är andra bolagsformer än aktiebolag dominerande, och det är vanligt att verksamheten bedrivs i form av till exempel enskild firma.

I avsnitten som följer (utom nyföretagande), med beskrivning av företagen i Västra Götaland, ingår enbart de bolag som utgör kategorin aktiebolag, dvs aktiebolag, bank- och försäkringsbolag samt några större ekonomiska föreningar respektive större handels- och kommanditbolag. Vissa finansiella branscher och okänd bransch ingår inte. Uppgifterna gäller år 2024 ifall inget annat anges.

Företagens ålder

Västra Götaland liknar Sverige vad gäller ålder på företagen, men har en något högre andel företag som är äldre än 20 år.

Bolagen i Västra Götaland är till större delen etablerade företag som är 4–10 år gamla (36 procent) och mogna företag som är 11–20 år (27 procent). 15 procent av bolagen är unga företag som är max 3 år, och 22 procent av företagen är äldre än 20 år.

Företagens åldersstruktur i delregionerna liknar Västra Götaland som helhet men Skaraborg och Sjuhärad har en lägre andel unga företag. Göteborgsregionen har lägst andel företag som är äldre än 20 år, och Skaraborg har högst andel. Fyrbodalen har en något lägre andel företag i åldersklassen 4–10 år, och en något högre andel företag som är äldre än 20 år än snittet för Västra Götaland.

Nyföretagande

Under 2024 startades drygt 11 900 företag i Västra Götaland. I förhållande till befolkningen var nyföretagandet stort, med 10,9 nya företag som startades per 1 000 invånare. Detsamma gäller de övriga storstadslänen Stockholm och Skåne där 13,4 respektive 11,2 nya företag startades per 1 000 invånare. Även i Jämtlands län (12,1), Gotlands län (11,0) och Hallands län (10,9) var nyföretagandet stort enligt detta mått.⁴³

Av de nystartade företagen i Västra Götaland 2024 var det 32 procent som startades av kvinnor.⁴⁴ Andelen kvinnor som startar företag i Västra Götaland har varit på en liknande nivå under de senaste fem åren 2020–2024, men med en något lägre andel 2022.

Företagens storlek

Majoriteten av företagen i Västra Götaland, 92 procent, är mindre företag (s.k. mikroföretag) med upp till 9 anställda. Drygt 6 procent av företagen har mellan 10–49 anställda och drygt 1 procent har 50–249 anställda. Andel företag med 500–1000 anställda respektive över 1 000 anställda är mindre än en procent.

Det är många arbetsställen som har noll anställda, nästan hälften inom kategorin 0–9 anställda. Det är mycket vanligt i branscher som till exempel fastigheter, huvudkontor och liknande.

Största företagen i Västra Götaland och delregionerna

Tabell 5 visar att Volvo Personvagnar AB är det största företaget i Västra Götaland med närmare 16 000 årsanställda och ägs av Geely Group.

AB Volvo består av flera dotterbolag och sammantaget är dessa näst störst i Västra Götaland. Volvo Technology har 3 550 anställda i Göteborg och ett femtiotal anställda i Borås kopplat till AstaZero. Volvo Powertrain finns till största delen i Skövde, men

⁴³ [Nystartade företag 2024 - Tillväxtanalys](#)

⁴⁴ Genuint nystartade företag, dvs företag som är helt nybildade eller har återupptagits efter att ha varit vilande i minst två år. Företag som nyregistreras på grund av ägarskiftet, ändring av juridisk form eller annan ombildning ingår inte. Källa: Tillväxtanalys/nya företag.

också Göteborg och de utvecklar motorer, växellådor och drivaxlar till alla företag inom AB Volvo. Volvo Lastvagnar som också är en del av AB Volvo har flest anställda i Göteborg, men det finns även ett trettiotal i Skövde.

Samhall har drygt 4 000 anställda, och finns i närmare hälften av länets kommuner. De flesta anställda finns i Göteborg följt av Borås, Alingsås, Skövde och Uddevalla. Samhall ägs av staten och huvuduppdraget är att skapa utvecklande jobb åt personer med funktionsnedsättning i syfte att kunna ta sig in på den ordinarie arbetsmarknaden.

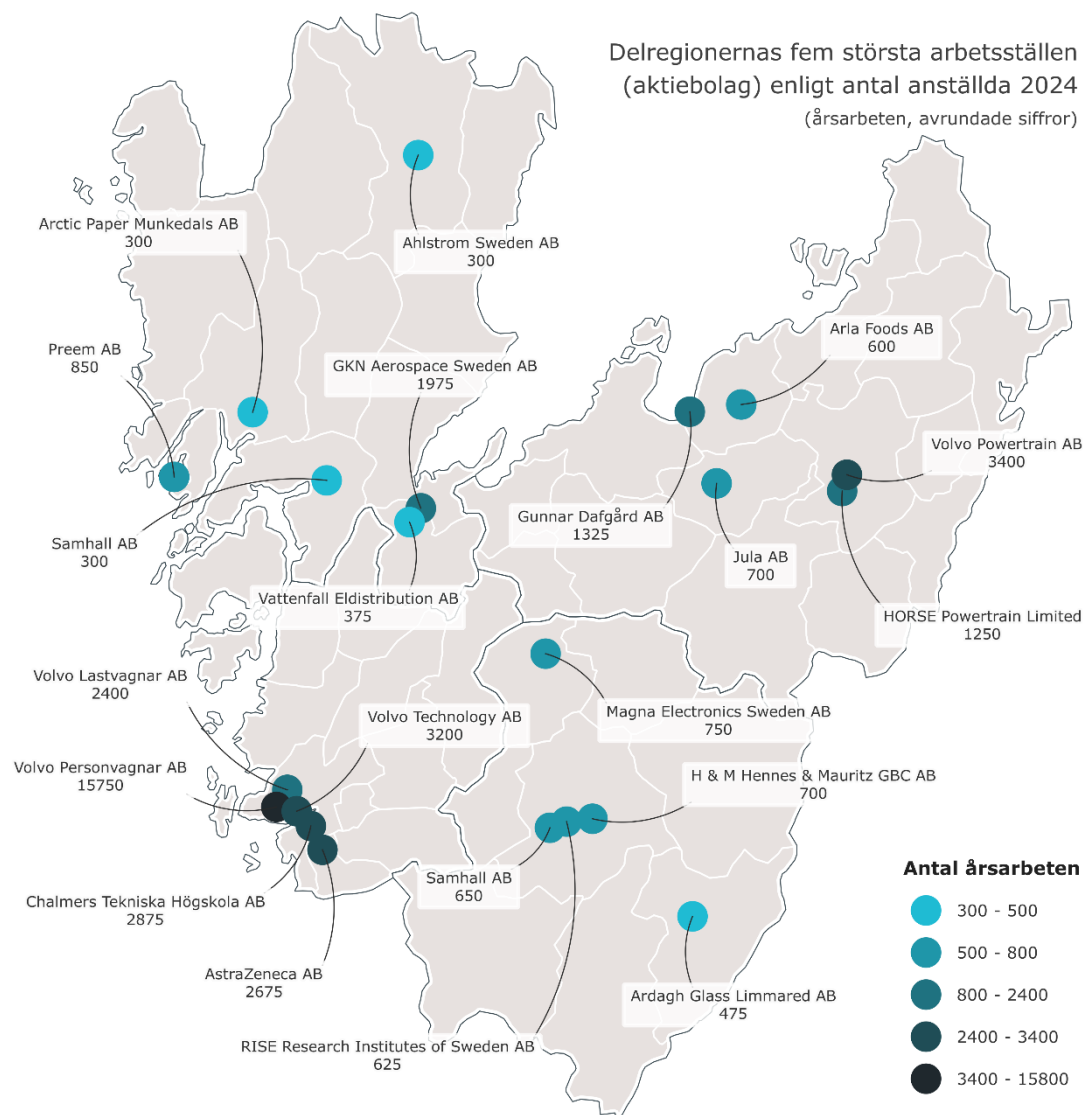
Chalmers Tekniska Högskola ägs av en stiftelse och har 3 150 anställda i Göteborg. AstraZeneca är ett globalt bioläkemedelsföretag i Mölndal som både utvecklar, tillverkar och säljer läkemedel. Ericsson tillverkar utrustning för att bygga nätverk för mobil kommunikation och har kontor både i Göteborg och Borås. Lernia Bemanning har flest anställda i Göteborg, men finns också i Borås, Skövde och Trollhättan. GKN Aerospace Sweden ligger i Trollhättan, tillverkar motorkomponenter och andra delar till flygplan. De företag som har högst omsättning 2024 är Volvo Personvagnar, Volvo Lastvagnar, AstraZeneca, Preem och Ericsson.

Tabell 5: De tio största företagen i Västra Götaland sett till anställda, årsarbeten 2024 (avrundade siffror).

Västra Götaland	
Volvo Personvagnar AB	15 950
Samhall AB	3 925
Volvo Technology AB	3 600
Volvo Powertrain AB	3 450
Chalmers Tekniska Högskola	3 150
Volvo Lastvagnar AB	3 150
AstraZeneca AB	2 675
Lernia Bemanning AB	2 650
Ericsson AB	2 450
GKN Aerospace Sweden AB	1 975

Källa: Dun & Bradstreet.

Kartan nedan visar de fem största arbetsställena (aktiebolag) i varje delregion. De största arbetsställena finns i Göteborg, Skövde, Källby (Götene) och Trollhättan.

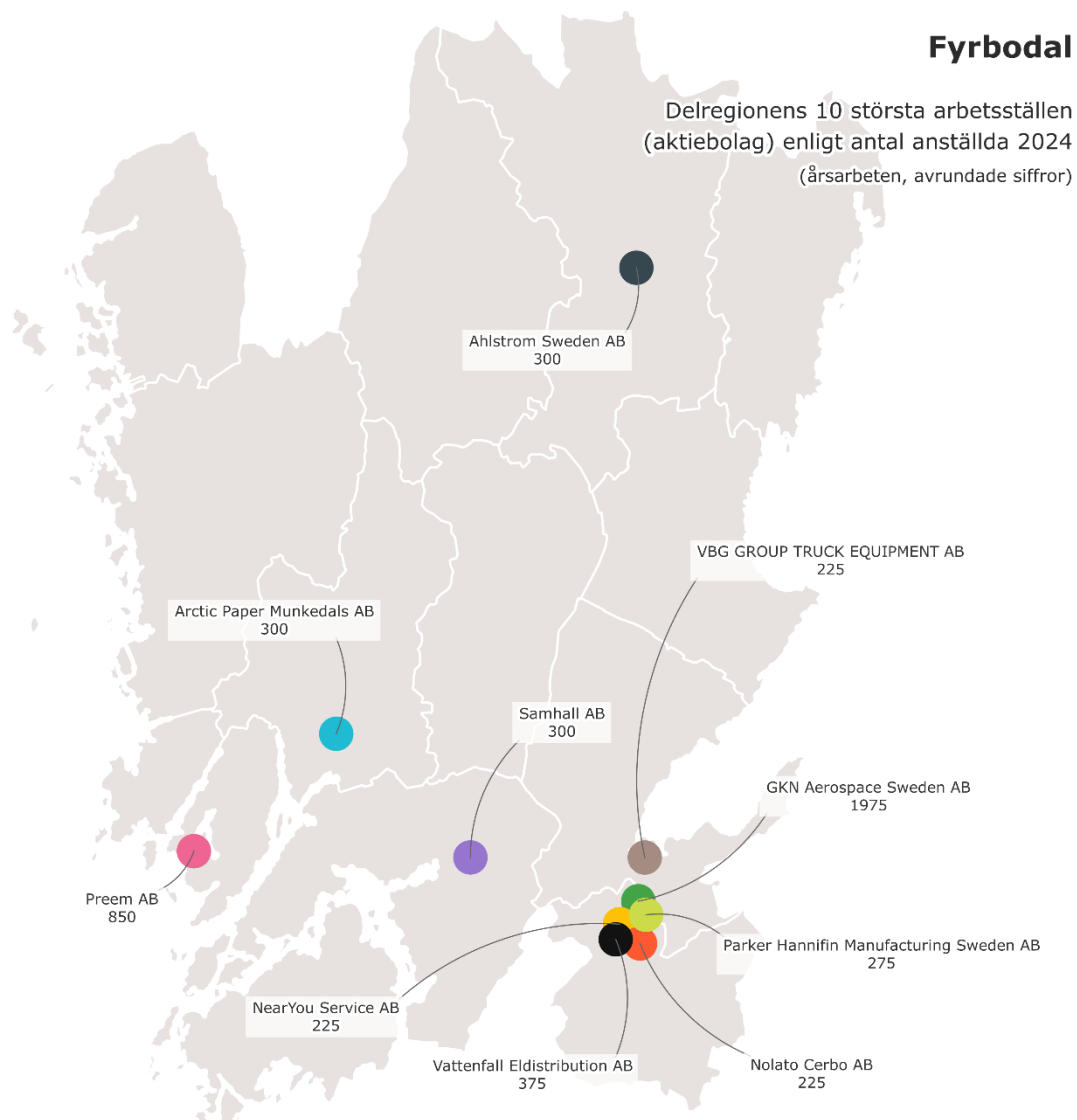
Figur 11: De fem största arbetsställena (aktiebolag) i respektive delregion, årsarbeten 2024 (avrundade siffror).

Källa: Dun & Bradstreet.

I Figur 12 finns de största arbetsställena i Fyrbodalen. GKN Aerospace är det i särklass största företaget med närmare tvåtusen anställda, med verksamhet inom flygmotorer, bland annat tillverkning av delar till flygmotorer och rymdraketer. Preem, som är en drivmedelsproducent, finns i Lysekil och Vattenfall levererar elnät.

Det finns flera större industriföretag inom papper, plast, styrteknik samt några tjänste- och bemanningsföretag. Både Ahlstrom och Arctic paper är en del av pappers- och massaindustrin. Samhall är ett tjänsteföretag som ägs av staten och skapar arbetet till personer med funktionsnedsättning. Parker Hannifin är ett tillverkningsföretag inom

rörelse- och styrteknik och Nolato Cerbo tillverkar formgjorda plastartiklar bland annat för läkemedel. NearYou är ett företag inom rekrytering, bemanning och kompetensutveckling. VBG är en industrikoncern med ett stort antal produkter och lösningar inom transport och fordon.

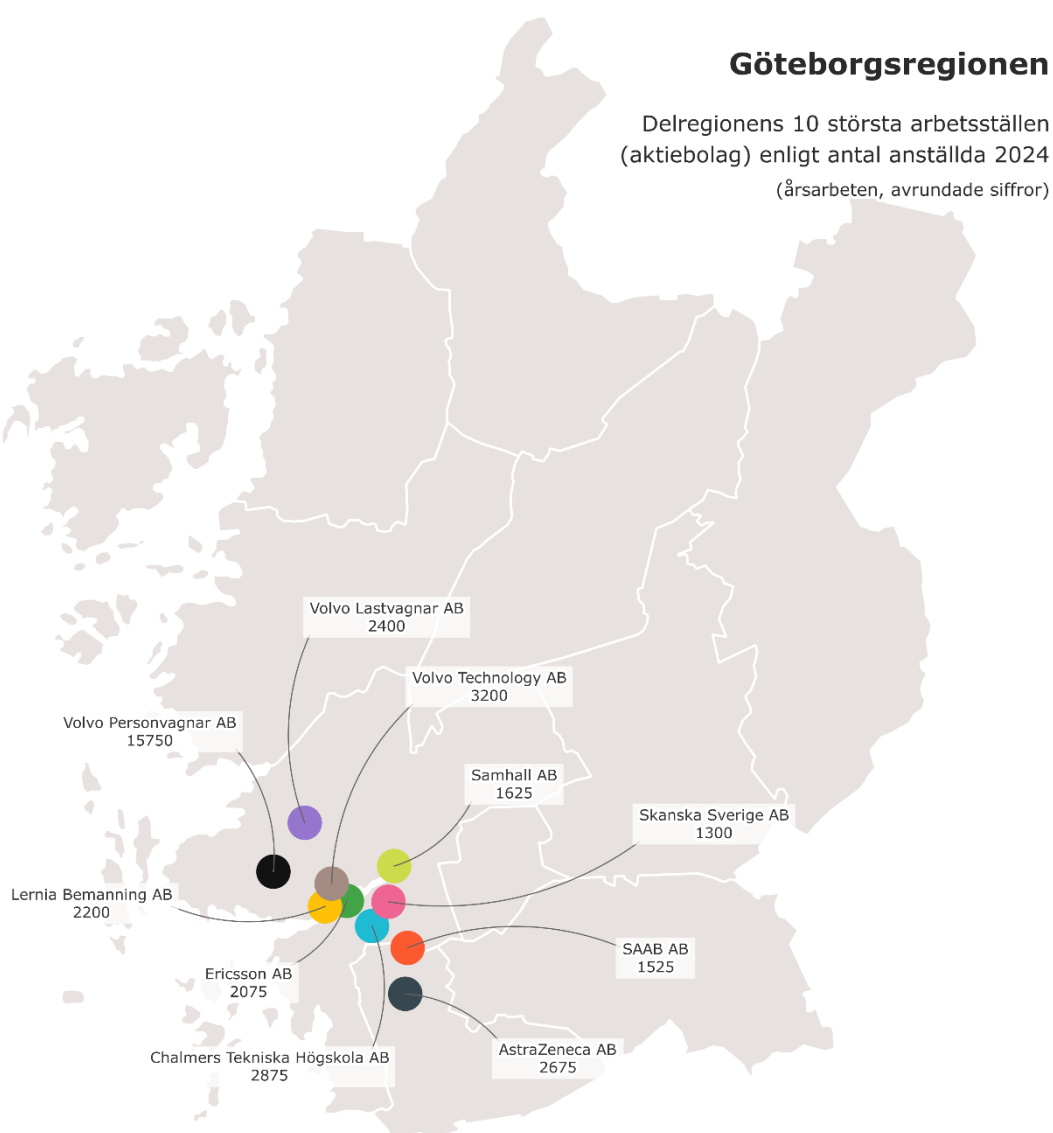
Figur 12: Karta över största arbetsställen (aktiebolag) i Fyrbodal, årsarbeten 2024 (avrundade siffror).

Källa: Dun & Bradstreet.

I kartan nedan (Figur 13) finns de största arbetsställena inom näringslivet i Göteborgsregionen. Antalet anställda avser årsarbeten. Det gör att ett företag som Veteranpoolen inte kommer med på den här listan, vilket de hade gjort om det i stället var antalet anställda personer då de har närmare 4 000 anställda.

Näringslivet domineras av Volvobolagen och andra högteknologiska bolag. Volvo Technology och Volvo Lastvagnar ingår båda i koncernen AB Volvo. Det finns ytterligare Volvo-bolag där antalet anställda sammanräknat uppgår till cirka 7 700. Chalmers har också flera bolag vilka summerar till cirka 3 400 anställda. AstraZeneca, Lernia och Ericsson har alla över 2 000 anställda. Samhall är ett tjänsteföretag som ägs av staten och skapar arbetet till personer med funktionsnedsättning.

SKF är uppdelat i flera aktiebolag och summerat är det 1 875 anställda i Göteborg. Huvudkontoret har 650 anställda årsarbetare.

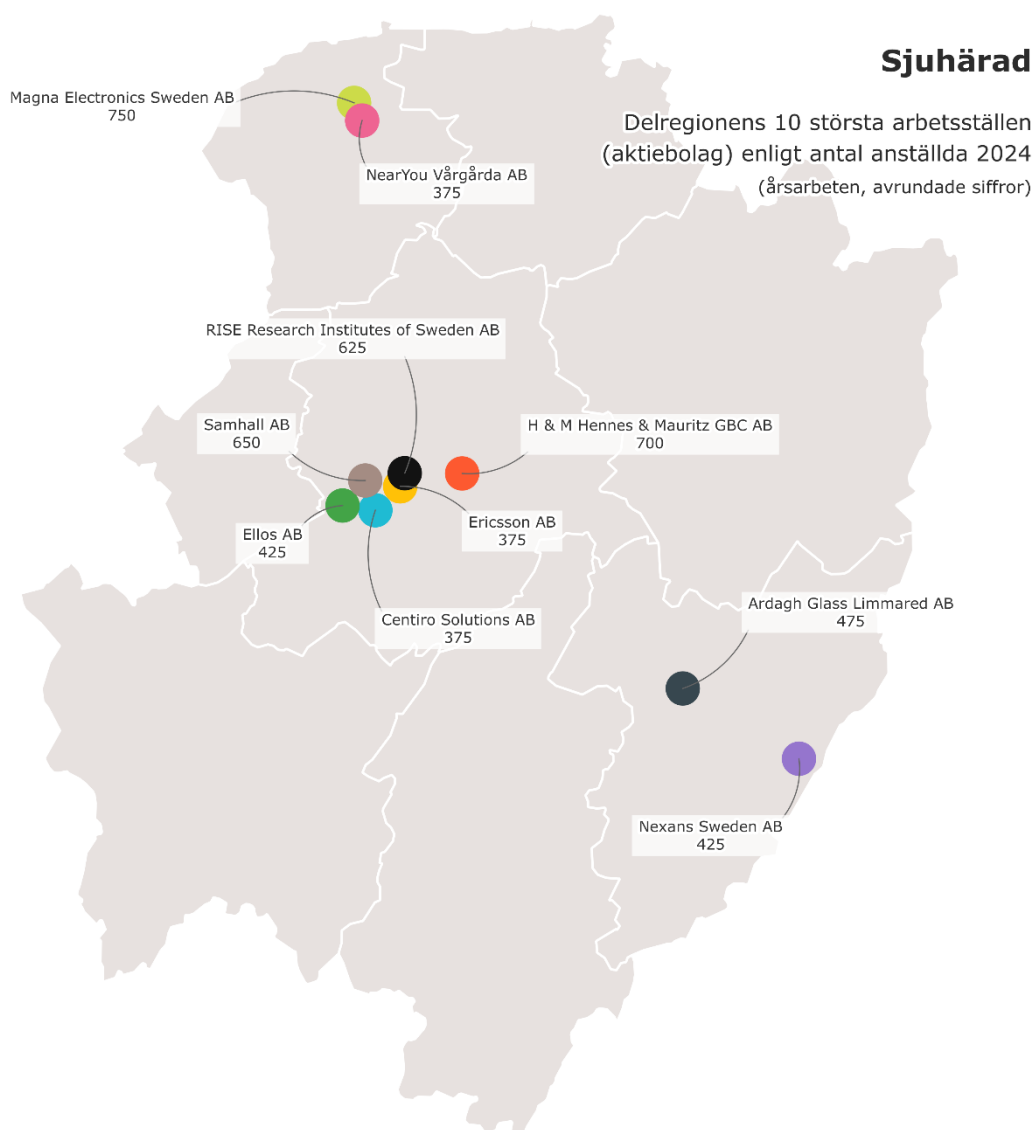

Figur 13: Karta över största arbetsställen (aktiebolag) i Göteborgsregionen, årsarbeten 2024 (avrundade siffror).

Källa: Dun & Bradstreet.

I Sjuhärad är det största arbetsstället Magna Electronics som ligger i Vårgårda (Figur 14). Hennes & Mauritzs lager är näst störst och är lokaliserat i Borås. Samhall och RISE har ungefär lika många anställda. Ardagh tillverkar glasförpackningar och har sitt ursprung i Limmareds glasbruk från mitten av 1700-talet. Nexans finns i Grimsås, Tranemo och tillverkar kablar.

Ellos har tre webbutiker inom kläder, heminredning och möbler. NearYou är ett företag inom rekrytering, bemanning och kompetensutveckling. Ericsson är ett globalt företag med en stor logistikverksamhet i Borås. Centiro utvecklar molnbaserade mjukvarulösningar för hantering av logistik, varuflöden och e-handel med en stark lokal förankring.

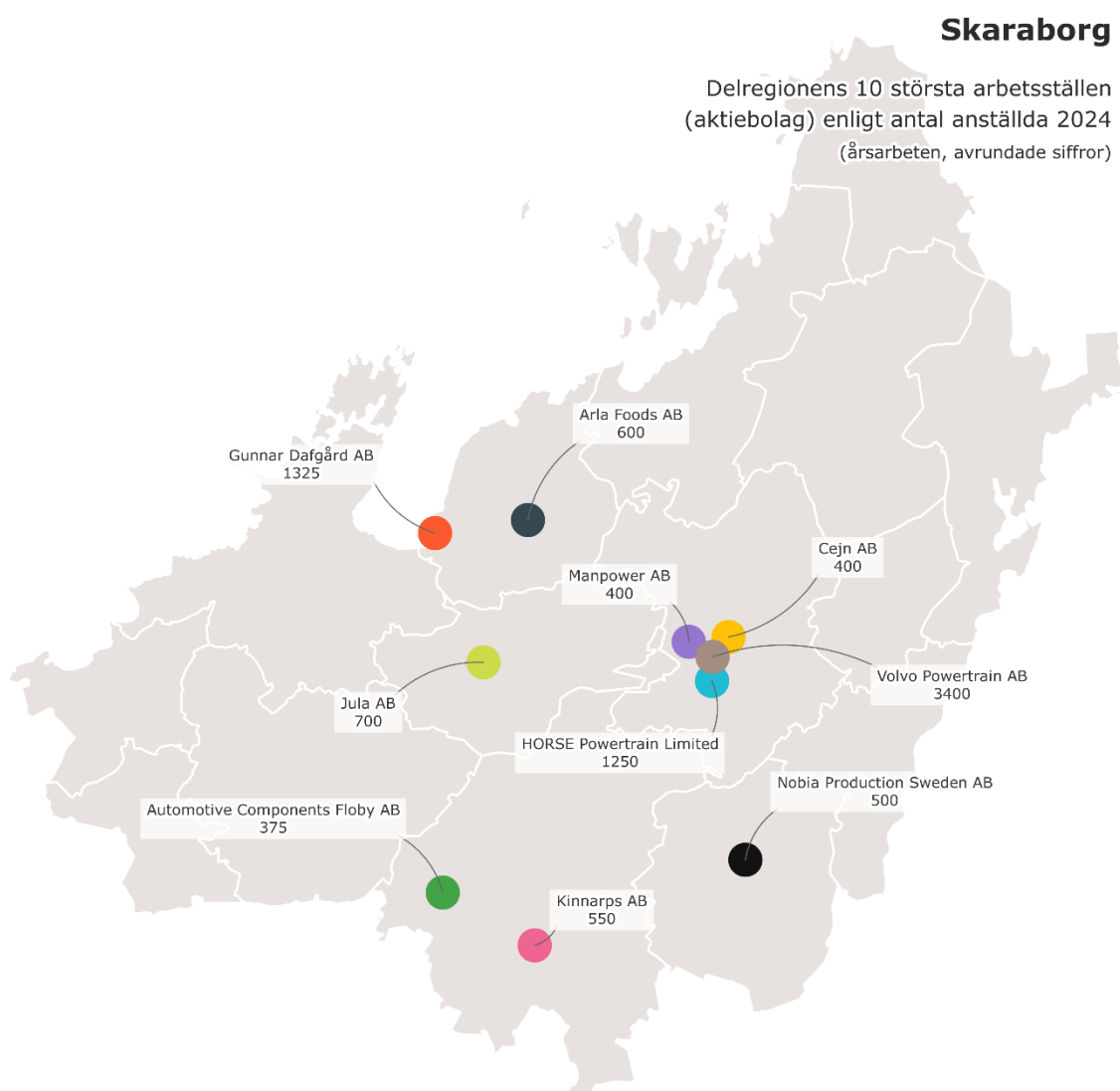

Figur 14: Karta över största arbetsställen (aktiebolag) i Sjuhärad, årsarbeten 2024 (avrundade siffror).

Källa: Dun & Bradstreet.

I Skaraborg finns tre stora företag med över tusen anställda (Figur 15). Volvo Powertrain i Skövde gjuter, bearbetar och monterar motorer och komponenter för Volvokoncernens tunga fordon. HORSE Powertrain Limited, tidigare Aurobay, utvecklar och tillverkar lösningar och system för drivlinor av hybrid- och förbränningsmotorer. Dafgård ligger i Källby och har funnits sedan 1937. De producerar färdigpackad mat och bröd.

Julas centrallager i Skara är ett nav för hela koncernen och är en stor arbetsplats. Arla i Götene tillverkar smör- och matfettsprodukter samt ost och mjölkpulver. Kinnarp producerar kontorsmöbler, Nobia tillverkar kök och Cejn producerar snabbkopplingslösningar och slangar med tillbehör. Automotive Components Floby finns inom fordonsindustrin och tillverkar en rad olika produkter. Manpower är ett bemanningsföretag.

Figur 15: Karta över största arbetsställen (aktiebolag) i Skaraborg, årsarbeten 2024 (avrundade siffror).

Källa: Dun & Bradstreet.

Jämställdhet i aktiebolagen

Ett sätt att visa på jämställdhet är att dela upp ledande befattningshavare på kvinnor och män. Andelen aktiebolag med minst en anställd och som har en kvinna som är ledande befattningshavare är 21 procent enligt bokslut 2024.⁴⁵ Ledande befattningshavare innebär VD, och om den uppgiften inte finns, styrelseordförande.

Det är också stor skillnad på andelen kvinnor och män som arbetar i olika branscher enligt SCB:s indelning i SNI. Byggverksamhet i Västra Götaland har den lägsta andelen kvinnor och den ligger på 11 procent. I tillverkningsindustrin är andelen kvinnor 27 procent. I finans- och försäkringsverksamheter är andelen kvinnor 54 procent. Det är främst i branscher med hög andel offentlig sektor som andelen kvinnor är högre, till exempel vård och omsorg samt sociala tjänster som har 79 procent kvinnor.

Utlandsägda bolag

De flesta bolagen i Västra Götaland, 98 procent, har en svensk koncernmoder. Tabell 6 nedan visar de tio största ägarländerna för bolag i Västra Götaland.⁴⁶

Sett till årsanställda så finns 76 procent i svenskägda bolag. I bolag med Kina som koncernmoderland arbetar cirka 19 000 (4 procent) varav flertalet på Volvo Personvagnar AB, följt av 15 200 (3 procent) i norskägda bolag, 11 700 (2 procent) i företag med USA som koncernmoderland och 10 600 (2 procent) i bolag med Tyskland som koncernmoderland.

Vad gäller mängden bolag så kommer Norge på en andraplats efter Sverige som koncernmoderland, med en andel på ungefär 1 procent av bolagen. Därefter följer Tyskland, Danmark och USA, som vardera är koncernmoder för fler än 200 bolag i Västra Götaland.

Tabell 6: Tio största ägarländerna 2024, antal anställda (årsarbeten, avrundade värden).

Koncernmoderland	Antal anställda	Andel anställda	Antal företag	Andel företag
Sverige	402 300	76 %	118 390	98 %
Kina	19 000	4 %	70	0,1 %
Norge	15 200	3 %	730	1 %
USA	11 700	2 %	240	0,2 %
Tyskland	10 600	2 %	260	0,2 %
Storbritannien och Nordirland	10 300	2 %	150	0,1 %
Frankrike	10 200	2 %	130	0,1 %
Danmark	9 600	2 %	250	0,2 %
Finland	7 100	1 %	180	0,2 %
Luxemburg	7 000	1 %	200	0,2 %

Not: Antal företag är lika med organisationsnummernivån, vilket innebär att antal arbetsställen kan vara fler.

Källa: Dun & Bradstreet.

⁴⁵ Dun & Bradstreet årsbokslut 2024.

⁴⁶ Aktiebolag och vissa större ekonomiska föreningar.

Export och exportberoende

Västra Götaland är den region som bidrar mest till Sveriges varuexport. Varuexporten står för cirka 70 procent av Sveriges totala utrikeshandel, och transportmedel/fordon (lastbilar, personbilar och bildelar) är den dominerande varugruppen med knappt 15 procent av Sveriges totala varuexport. Utöver transportmedel exporterar Sverige bland annat raffinerade petroleumprodukter, maskiner, läkemedel, trävaror, pappersmassa och papper samt järn och stål.⁴⁷

Under 2024 stod Västra Götaland för 24 procent av Sveriges totala varuexport, motsvarande 482 miljarder kronor. Detta är något lägre än 2023 års nivå (498 miljarder kronor) men Västra Götaland behåller sin position som Sveriges största exportregion. Stockholm är näst största exportlän med 404 miljarder kronor (20 procent), följt av Skåne med 157 miljarder kronor (8 procent).

I relation till befolkningsmängd har Västra Götaland det näst högsta exportvärdet (272 tkr per invånare), strax efter Blekinge (282 tkr per invånare). Statistikunderlaget kommer från Kommerskollegium, där exporten beräknats baserat på var företagens arbetsställen och anställda är geografiskt lokaliserade.⁴⁸

I Västra Götaland finns flera bolag med stora exportvärden, inom transportmedelsindustrin men även inom sektorer som till exempel life science, livsmedel, IT/telekom, verkstad, kemi och raffinaderi. Bland de som sysselsätter flest återfinns Volvobolagen, däribland Volvo Personvagnar, Volvo Technology, Volvo Powertrain, Volvo Lastvagnar, Horse Powertrain Ltd (tidigare Aurobay Sweden) samt Astra Zeneca, Ericsson, GKN Aerospace, Essity och Gunnar Dafgård. Några ytterligare exempel är Preem, SKF, Telia och Arla Foods.

Transportmedelsindustrin, maskinindustrin, läkemedelssektorn samt kemiindustrin utgör områden där Västra Götaland har betydande verksamhet, och som samtidigt är särskilt exponerade för de tullar som Trump-administrationen införde eller aviserade under 2025. En analys från Kommerskollegium (publicerad 11 november 2025), visar att Sveriges export föll kraftigt under första halvåret 2025, till följd av de höjda tullarna. Den svenska industrin drabbades hårdare än EU-snittet, särskilt inom fordon, järn och stål samt övriga metaller, och där den faktiska tullbördan anges ligga nära de utannonserade nivåerna.⁴⁹ Detta skedde alltså under första halvåret 2025, innan överenskommelsen som träffades mellan EU och USA den 27 juli 2025, den s.k. Turnberry-överenskommelsen.

Sammantaget visar ovanstående på Västra Götalands starka exportposition, men också att näringslivet är sårbart gentemot förändringar i den globala handelspolitiken. De amerikanska tullarna under 2025 visar hur snabbt förutsättningarna kan ändras. För att stärka den långsiktiga motståndskraften är omvärldsbevakning samt satsningar på innovation och teknikutveckling några områden som är fortsatt viktiga.

⁴⁷ [Vilka varor exporterar och importerar Sverige? | Kommerskollegium](#)

⁴⁸ [Svensk export per län | Kommerskollegium](#)

⁴⁹ [_Analys av statistik: Sveriges export och import | Kommerskollegium](#)

Sammanfattande diskussion

Svensk ekonomi genomgår för närvarande en strukturomvandling, som enligt den vetenskapliga litteraturen har pågått åtminstone sedan finanskrisen 2008–2009. Enligt den samhällsvetenskapliga, strukturcykliska modell som används för att problematisera omvandlingsprocesser befinner vi oss i nuläget i en omvandlingsfas. Tidigare erfarenheter samt för ämnet relevant forskning ger vid handen att det sannolikt kommer att dröja innan svensk ekonomi till fullo kan dra nytta av all den nya teknik som successivt implementeras i produktionsprocessen. Det kommer följaktligen dröja innan övergången från omvandlingsfas till rationaliseringsfas är fullbordad. Med detta sagt är det oerhört komplext att studera en strukturomvandling i realtid, då ett flertal parallella processer påverkar såväl produktion som utbud och efterfrågan på varor och tjänster. Komplexiteten visar sig tydligt i föreliggande rapport då det endast går att observera marginella förändringar över tid vad gäller exempelvis sysselsättningsstruktur, regional specialisering och lönesummor. Det är följaktligen först i efterhand som tillgänglig data kan användas för att observera reellt utfall av ovan presenterade investeringar i forskning och utveckling i Västra Götaland samt lyckade respektive mindre lyckade investeringar i ny teknik och nya produkter. Det finns därtill normalt branschspecifika differenser som gör att vissa företag kommer att klara strukturomvandlingen och öka sin produktivitet, medan andra företag kommer att avvecklas. Detta är en naturlig utveckling i en öppen konkurrensutsatt ekonomi. Näringslivsstrukturen förändras kontinuerligt med branscher som “krymper” respektive växer under pågående strukturomvandling. Sett till krympande respektive växande branscher samt en förändrad specialiseringsgrad som presenteras ovan är det viktigt att ha i åtanke att förändring av antalet sysselsatta inom en enskild bransch inte nödvändigtvis ger en rättvisande lägesbild. Andra faktorer spelar också in. En av dessa faktorer är produktiviteten. Antalet sysselsatta inom en bransch kan minska över tid, men det är inte alltid ett tecken på att företagen inom en bransch brottas med lönsamhetsproblem eftersom implementering av ny teknik och ny organisationsstruktur kan generera en mer effektiv produktion med minskat arbetskraftsbehov som följd. Som exempel kan nämnas att industrins andel av den totala sysselsättningen har minskat kontinuerligt sedan 1960-talets andra hälft.⁵⁰ Samtidigt har industrin under långa perioder varit drivande vad gäller produktivitetstillväxten och därmed har arbetskraftsbehovet minskat medan förädlingsvärdet per arbetad timme har ökat. I industrins ekonomiska råds (IER) senaste rapport inför lönebildningen 2026 framhålls just den ökade arbetsproduktiviteten inom svensk industri som en konkurrensfördel och landets industriföretag står sig väl i konkurrens med andra länder inom EU och övriga världen.⁵¹ Inom andra delar av näringslivet har dock produktivitetstillväxten varit otillfredsställande sedan ovan nämnda finanskris, vilket har medfört att den aggregerade tillväxten i arbetsproduktivitet inom näringslivet har varit otillfredsställande under de senaste 15 åren. Detta kan ses som ytterligare ett tecken på

⁵⁰ Schön, L. (2012) *En modern svensk ekonomisk historia: Tillväxt och omvandling under två sekel*; Sandberg, P. & Waara, J. (2014) *Industri och arbetsmarknad i förändring: Den västsvenska regionen 1945–2010*.

⁵¹ Industrin ekonomiska råd (2025), *Trumps tullar och industrins konkurrenskraft*.

att vi fortfarande befinner oss i en omvandlingsfas och det finns anledning att anta att produktiviteten kommer att öka när svensk ekonomi övergår i rationaliseringsfasen.